

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išleistas kas penktadienį, Chicago, Ill.
Prenumerata metams: \$2.00
Savienysoje Valstijose: 2.50
Kanadoje ir Meksikoje: 3.00
Kitose vietovėse: 3.00
Prenumerata apmokama iš vieno. Prenumeratos mokestis skaitosi nuo dienos užrašymo, ne nuo Naujų Metų. Apskaičiuojama kaina laiško. Viena adresas: A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In the United States: \$2.00
Canada and Mexico: 2.50
To Foreign Countries: 3.00
Advertising rates on application. Address all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Nr. 45

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 10 d. LAPKRIČIO (NOVEMBER), 1911 m.

Metai XX

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

POLITISKOS ŽINIOS.

REVOLIUCIJA CHINUOSE.

6 lapkričio d. San Francisco laikraščiai gavo žinią, jog Činų sostinė Pekin pasidavė revoliucionieriams. Valdžios kariūnė, o tame ir mandžuriškieji regimentai mėgino gintiesi, mušis miesto gatvėse traukėsi 12 valandų, bet paskui činiškieji kariūnės regimentai perėjo revoliucionierių pusėn. Miestas tapo paimtas. Revoliucionierių pusėn perėjo net trys mandžuriškieji kariūnės regimentai. Valdantis kraštą nemečio cesoriaus vardu regentas ir nemitis cesorius pabėgo; kiti gi cesoriaus šeimos nariai, kurie pabėgti neįstengė, nušiužė. Kunigaikštis Čin pateko nelaisvėn.

Ar ta žinia teisinga, nežinia, bet Europos atėję iš Pekino telegramai nemini apie pabėgimą cesoriaus ir paėmimą miesto.

Bet visgi revoliucionieriams pateko svarbus miestas Shanghai ir keli mažesni. Nuo Činų atsiskyrė net trys provincijos ir pasigarsino neprigulmingoms. Atsijusi iš Shanghai trys valdžios kanuoliniai laivai, pamatę, jog miestas revoliucionierių paimtas, parėjo taipgi jų pusėn. Shanghaijū susitvarko činiškieji telegrafistai. Saugoti telegrafo biurą išlipa nuo svetimų kariškių laivų jūreiviai.

Revoliucionieriams be pasipriešinimo pasiduoda vis daugiau miestų pietinėse ir vakarinėse provincijose. Jiems pasidavė miestas Čin-Kiang, turintis apie 200,000 gyventojų ir keli mažesni. Smarkesnis pasipriešinimas buvo tik sostinė Či-Kiang provincijos, mieste Čang-Can. Bet miestą Tung-Kvan paėmė cesoriaus kariūnė.

Smarkiausi mušiai buvo mieste Hankau ir jo aplinkinėse. Iš syktą miestą buvo paėmę revoliucionieriai beveik be pasipriešinimo. Bet atėjusi cesoriaus kariūnė ji vėl nuo revoliucionierių atėmė ir jame parengė baisias žmonių skerdynes ir paskui uždegė činiškąją miesto dalį, neišleido žmonių; todėl sudegė daug žmonių. Paskui miestą nuo cesorinių atėmė vėl revoliucionieriai sulaukę pastiprinimo ir atmonydami cesoriniam, parengė mandžurių skerdynes, išskerdė daug moterų ir vaikų. Prieš tas skerdynes pakėlė protestą net svetimų kraštų konsulai. Bet svetimaucijų neuzkabina nė cesoriniai, nė revoliucionieriai. Ir vieni ir kiti neduoda svetimaucijoms progos kistiesi į Činų naminis vaidus. Ne viena iš karaujančių pusiu nemėgina įsiveržti į svetimaucijų apgyventas miesto dalis.

Revoliucionieriai paėmė vieną iš svarbesnių pajurių miestų pietrytinuose Činuose, miestą Amoy. Miestas Kvinsan ir Kanšing revoliucionieriams pasidavė be pasipriešinimo. Tokiu būdu revoliucionierių rankose yra visi svarbesni miestai prie geležinkelio tarp Shanghai ir Činkiang. Miestai Tsingtao, Čifu, Kaomi ir Kiao-Čau įvedė pas savę republikonišką tvarką, atsiskyrė nuo Činų.

Nors dabar tūlos provincijos pasigarsina neprigulmingoms, bet paėmus virš revoliucionieriams, išvis svertimos kilmės cesorių, nėra abejonės, jog visos provincijos vėl kruvon susilies ir sutvers ant naujų pamatų vieną viešpatiją. Cesoriškosios valdžios duota Činams konstitucija atėjo per vėlai; ji, matyt, jau negali sosto sudrątinti, jis, be abejonės, sugrius ir Činuose.

KARAS ITALIJOS SU TURKIJA.

Iš Tripolio ateina vis prietaraujančios žinios: Italijos valdžia garsina, jog Tripolyj nieko svarbesnio neatstiktų, bet tele-

gramai atėjo iš Maltos, arba iš francūziškos valdybos Tuniso, traūgi necenzuoti Italijos cenzorių, suteikia žinias apie nepasisekimus italų.

Sulyg ištrukusių nuo italų cenzorių telegramų, didesnė dalis fortų aplink miestą Tripoli vėl pateko į turkų rankas. Italijai kariūnė, kuri buvo iš miesto išėjusi, turėjo atgal grįžti, nes negali mėginti priešintis sujungtomis turkų ir arabų pajėgoms.

Kad italams pradeda nesisekti, galima manyti net iš jų valdžios pagarsintų žinių apie kruvinus mušius aplink miestą Tripoli. Tas rodo, jog italams nepasisekė toliau į krašto vidurius nužengti, nes ten jų nelaidžia turkai ir arabai. Kad pasiūstos Tripolin kariūnės nepakanka, rodo tai, išsiuntimas iš Italijos daugiau kariūnės.

Abiejų vedančių karą kraštų armijose smarkiai slausi pradėjo cholera. Kas dieną miršta po kelias dešimtis žmonių. 6 lapkričio Tripolio gatvėse rado 60 negyvų arabų. Cholera smarkiai siaučia ir tarp italų kariūnių.

Turkiskas ambasadorius Washingtono gavo žinią, jog 28 spalio d. turkai atėmė italų užimtą Tripolyj miestą Derna. Veržiant miestą, užmušta 500 italų, o kiti tvirtovėj bėgė pateko nelaisvėn. Turkų užmušta 80, ir tiek jau sužeista. Turkams pateko daug ginklų ir amunicijos. Klausyvas tik, ar turkai paimtą Derną ir atkakus italų laivynui, galės palaikyti, nes tvirtovė nėra taip toli siekiančių kanuolių, kurių šūviai pasiekė italų laivus. Bet nors turkams ir reiktų Derną apieisti, pats jos paėmimas žymiai pakels dviasit turkų.

Į Tripolyj per Egiptą atkako diktai sumaniusių turkų oficerų. Atkako taipgi daug agitatorių, kurie mėgina surengti šventą karą prieš Italiją. Turkijos valdžia atsisaukė iš viso svieto civilizuotų kraštų valdžias su užmetinėjimais italams barbarystės, nes jie sušaudinėjo Tripolyj moteris, vaikus ir beginklius žmonis, kas yra priešingai Haagos konferencijos nutarimams. Apkalina italų kariūnius už tai ir svetimų laikraščių korespondentai.

Turkijoj kilo sumanymas parašyti Anglijos, kad ji per Egiptą, kuris neva priguli Turkijai, perleistų jos kariūnėn Tripolin. Jeigu Anglija tai padarytų, taisyklė, žinoma, italams nelengva būtų turkus įveikti.

MEKSIKO.

6 lapkričio naujai išrinktas Meksiko prezidentas, buvęs revoliucionierių vadovas Francisco Madero užėmė vietą. Jis išsirinko ir naują ministeriją. Užsienio ministerijai jis paskyrė Manuelių Calero; vidaus reikalų — Abramą Gonzales; teisų — Manuelių Vasquez Tagle; apšvietimo — Miguelių Diaz Lombardo; susisėsimų — Manuelių Bonilla; izdo — Ernestą Madero; karo — generalą Jose Gonzales Salas.

Bet ir užstojus naujam prezidentui ramumo krašte dar vis nėra. Prie Cualla 6 lapkričio, buvo mušis kariūnės su dar besipriešinančiais šalininkais generolo Zapata. Užmušta 30 žmonių.

MAŠKOLIJA.

Maskoliskasis pasiuntinys Persijoj pareikalavo, kad Persijos užsienio ministeris tuojaus persipašytų už įveidimą maskolisko vice-konsuliaus Petrovo konfiskuojant turtus buvusio šacho brolio. Jeigu to nepadarys Persija tuojaus, Maskolija žada siųsti Persijon savo kariūnėn ir užimti provincijas Chilan ir Mazaudaran. Persija vienok atsisakė Maskolijos reikalavimą išpildyti. Ar Maskolija savo gąsdinimą išpildys, tas greitai pasirodys.

FRANCŪZIJA.

Pasibaigė jau taip ilgai besitrukusios tarybos Francūzijos su Vokietija, kuom atlyginti Vokietijai už paėmimą Morokko. Sulyg to sutarimo: Francūzija gali savo globon paimti Morokko, bet ten Vokietija turi tiesą tiesi geležinkelius, rengti kasyklas. Francūzija už tai atiduoda Vokietijai 250,000 kv. kilometrų savo valdybos Kongogo, bet ten Francūzija taipgi turi tiesą tiesi geležinkelius, jeigu tas bus reikalingu kitoms Francūzijos valdyboms Kongo aplinkinėse.

Sutarimas vokiškiems šovinistams labai nepatinka, jie protestuoja smarkiai dėl išsivadavimo Morokko, kuris visgi daug vertesnis už Kongo. Dėl padaryto sutarimo Vokietijos kolonijų ministeris pasitraukė nuo vietos, nes ir jis sutarimui nepritaria.

IŠ LIETUVOS.

IŠ VILNIAUS.

(Nuo mūsų korespondento).

Atėjo ruduo. Prasidėjo visame mieste žiūrijimas. Kitataučių tatrai pradėjo žiemą sezoną. Rusų trupa jau rugsėjo 22 d. pradėjo vaidinimus, lenkų gi trupą kol kas išsisi, nes neturi tinkamo vaidinimams buto, tik jų "Lutnia" jau taiso koncertus ir spektaklius savo bute. Taigi, rusai ir lenkai jau turi kur liuosu vakaro metu nueiti ir smagių ir naudingų laiką praleisti. Nenori likti kitų užpakalyje ir lietuviai. Ir jie vejas kita-čiaučius, nors pavyti juos ir gan sunku. Tai visai suprantama. Rusai ir lenkai — tai jau suaugę žmonės, lietuviai gi — vos vakar iš vystyklų teišsiritę. Tat ir dirbt lietuviams dar sunku, ypač kad ir savo žmonių Vilniuje mažai teturi. Na, ką gi daryti: jei jau negalima su kitais lygintis, tiek to, reikia nors dirbti tai, kas galima. Ir dirbama. "Rūtoje" pradėta žiemos sezonas. Tik pradėta labai sunkiai. Vaidinta Aglės komedijėlė "Netikėtai" ir choras (maišytas) padainavo kelias daineles. "Netikėtai" komedijėlė labai menka, vaidinta gi ne kaip, tad publikos nepatenkino. Choras, kiek teko girdėti iš publikos, irgi silpnai sudainavęs (kaip iškirtų) buvo — tvirtinti negaliu, nes patsai dainavau, bet jei ir taip buvo, tai lengva suprasti kodėl: dauguma dainininkų — prastos mergaitės (tarnaitės), gaidų nesupranta, balsai jų neišdirbti, o prisirušti prie vakaro vos kelios repetacijos laiko tebuvo. Kitą šeštadienį surengta mažas koncertėlis, bet ir šis neįvairus, nes vieni vyrų. Buvo vyrų choras, solo, duetas ir deklamacijos. Dabar rengiamasi vaidinti operetę "Kaminakrėtys ir Malūnininkas" (A. Vėgėlės vertime), kurią už savaitės jau žada suvaidinti. Tolesniam laikui rengiamasi vaidinti L. Giros tragediją "Kerštas".

Šiomis dienomis pradėta organizuoti gimnastų kuopelę, taip sakant, gimnastų savitrašius. Buvo jau ir vienas susirinkimas, kurin, iš 27 įsirašiusių, teatyko 14, o ir iš tų 6-7 jau atsakė. Taigi kuopelė galima sakyti, tuo tarpu iširo. Kalti tame sumanytojai (d-ras Domaševičius, adv. J. Vileišis ir inž. S. Kairys), kad nesuprādami reikalo, ėmėsi jį vykinti.

A. Vėgėlė.

IŠ VILNIAUS.

Vilniaus karo apskrįčio intendantura ketina šiemet supirkti tiekus tiesiai iš ūkininkų. Tiems, kurie norėtų statyti laivus ir tas kariūnės sankrovas (magazinus), kurios yra Alytus, Varėnų, Kalvarijoj (Suv.), Gardin, Augustav, Su-

valkuose, patariama tartis su antrojo armijos korpuso intendantu Gardine. Tiems-gi, kurie norėtų į Marijampolės ir Vilniaus sankrovas, skyriamas apšvietimui Trakų, Lydos, Vilkaviškio ir Kauno pav. — reikia tartis su trečiojo korpuso intendantu Vilniuje. Kam vėl būtų parankiau pristatyti į Dvinsko, Rygos, Mintaujos, Liepojos sankrovas — tam reikia tartis su Rygos intendantu. Kauno, Ust, Dvinskio ir Baranavičių sankrovas apšvietimui Vilniaus intendantūros apskrįčio valdyba ir dėl javų pardavimo reikia su ja tartis.

— žemė —

Rugp. 26 d. teismo rumai nagrinėjo bylą redaktorės lenkų laikr. "Zorza Wil." p. Dmochovskos-Jelenskiens už straipsnius, tilpusius No. 46, kur buvo rašoma apie cerkvių mokyklas ir kareiviamų Finlandijoj. Kalbinamųjų teismo rumų buvo pasmerkta ir mēn. kalėjiman. Bet teismo prokuroras teismo nutarimą apskundė Senatui ir rugsėjo 28 d. byla buvo nagrinėjama antru kartu. Dabar p. Dmochovska-Jelenskienei bausmę padidino — turės atsedėti 2 mėn. Laikraštis "Z. Wil." uždengtas ant visados. Gynė prisiek. adv. Vrublevskis.

Už atspaudžinimą laikraštyje "Siev. Zap. Golos" Finlandijos teismo petijosis į Carą, laikraščio redakt. p. Šat'ui uždėta 10 rubl. baudos arba 3 dienos policijos arešto.

Vilniaus ūkio Draugija mano 1912 metais intaisyti Vilniuj ūkio melioracijos ir laukų kultūros parodą.

Pastaruoju laiku Vilniuj pasirodė daug netikrų popierinių šimtrublių. Tos šimtrublinės pažymėtos 1908 m., serija II. T. No. 215677. Šias šimtrublines sulig išvaizdos sunku atskirti nuo tikrųjų.

— Lietuvos žinios —

Rugsėjo 27 d. Vilniaus apygardos teismas svarstė nebeinančio jau "Kurjero Litewsko" redaktoriaus V. Baranovskio bylą dėlėi padėtojo to laikraščio No. 177 (1910 m.) straipsnio apie Suomijos reikalus "Grozna chmura". Teismas nutarė nubausti p. Baranovskį 100 rublių pabaudo ir uždrausti toliau eiti nebeinančiam dienraščiui.

Tą pačią dieną Vilniaus teismo rumai teisė p. Rimkevičių, buvusį redaktorių lenkų savaitraščio "Wiedza", kaltinamąjį už kurstymą prieš valstybės tvarką ir pasityčiojimą iš tikėjimo knygelėje "Religija, kosciol i pniństwo". Iš pirmojo apkaltinimo teismas p. Rimkevičių išteisino, tačiau dėl antrojo pasmerkė jį dviem metams tvirtovės. Nuteistasai čia-pat, teismo salėje, suimtas ir tuojau pasodintas kalėjiman.

Lietuvos ir Baltarusijos miškų pramonininkų sąjunga pradėjo rūpintis, kad vyriausybė leistų jiems inkurti Vilniuje vadinamųjų miškų banką. Dabar "K. W." rašo, jog minksiečiai pramonininkai reikalauja, kad to Banko valdyba būtų ne Vilniuje, bet Minske.

Vilniaus cenzūros įsakymu neseniai pradėjęs eiti Vilniuj pigus iliustruotas lenkų savaitrašius "Tygodnik Nowości" sustabdyta iki teismo, o jo redaktorių patraukta tieson.

— Viltis —

IŠ KRETINGOS, Telšių pav.

Liepos 21 d. š. m. Korolenkos traktierių vietiniai žemėsariai ir urėdninkas areštavė Kvečių kaimo valstietį Silvestrą Kauną nuvedė jį į šaltąją prie policijos. Ant rytojaus, kada Kauną įvedė į nuovados kanceliariją surašymui protokolo apie

reštavimo priežastis, tai Kaunas pasirodė esąs be žado ir taip silpnas, kad vos galėjo stovėti. Vietinis policijos valdininkas p. Jacko-Jackevičius, manydamas, kad Kaunas apsigro pilvo liga, pareikalavo feldšerių Elizarovą, kuris, apžiūrėjęs ligonį, patarė duot "kastorką". Bet toliau policistai, matydami, kad ne tame dalykas, indavė Kauną valstiečiui Varkojui, kuriam įsakė vežti ligonį kuogreičiausiai namo į Kvečius. Parvežus namo Kaunas nesulaukęs kunigo mirė.

Nabašniko namiškiai ir gentys, matydami, kad mirties priežastimi buvo primušimas, tuojaū subruzdė ir mušė kelias telegramas Gubernatoriui ir Departamentui policijos. Buvo padarytas tardymas, kuris išaiškino, jog Kaunas šaltuoj buvo muštas ir visokiais būdais kankintas policistų — žemsgario Jaromontavičiaus ir etapinio sargo D. Petkūčio, kuris pabėgo į užsienį, o žemsgaris Jaromontavičius tapo suimtas ir sėdi dabar kalėjime. Žmogžudžiui pasirodė tas patsai Petkūtis, kuris per procesiją bažnyčioj kryžių nešdavo ir apie kurį kitados "Naujojo Gadyne" buvo rašyta. Reviduojant Kauno lajoną buvo atasta, kad jis mirė nuo primušimo ir kad visas kūnas ir net lyties dalis buvo baisiai sumuštos. Nabašnikas Kaunas buvo da jaunas, nevedęs ir žmogus blaivas.

— Lietuvos ūkininkas —

IŠ PUŠALOTO, Panevėžio pav.

Kiek laiko atgal Pušaloto apylinkės žmonės turėjo progą išgirsti nepaprastą naujieną, — jog Pušaloto klebonas pirmūse miestelėnų-ūkininkų Tamašauskų. Nusistebėjome.

O Tamašauskas vis-gi tuom nepasikakino. Padavė kleboną teismam, kuris neseniai ir atsibuvo. Žiemiečių viršininkas nuteisė kleboną užmokėti 2 rubl. Kad mušas kokie valkatos, pijokai, tai tame nēr ko ir stebėtis, mes lietuviai prie to taip jau pripratome... bet kad kunigas žmogų muša su lazda ir da ne savo bute — tai jau tikrai užtylėti negalima.

— Lietuvos ūkininkas —

IŠ SĖDOS, Telšių pav.

Sėdiškiai neseniai buvo intaisę Telšių gimnazijos naudai vakarą. Implaukimo buvę lyg 160 rubl.; išlaidas atskaicius, gimnazijai beliko 30 rubl.

Bet esąs toks įstatymas, (tokio įstatymo nėra. Red.), jog turį grynų pelno likti 30 nuosimčių iš implaukimo. Todėl dabar Kauno gubernatoriui ir pareikalavo da 21 rubl. Prisiėjo užmokėti. Pranešame apie tokį "įstatymą", idant ir kiti neklintų.

— Lietuvos ūkininkas —

IŠ PUNKIŠKIŲ, Ukmergės pav.

Punkiškių apielinkėj atsirado daug vilkų. Taip išnetyčių atsiradę priėdirbo daug blogo. Kuone kiekvieno ūkininko pagiovė po kumeliuką, versniuką arba taip ką nuncė. Taip-pat išpiovė kuone visus šunis, pradėjo lįsti į gurbus, diendaržius ir t. t.

— Lietuvos ūkininkas —

IŠ KRETINGOS, Telšių pav.

Rugsėjo 1 d. čia apsilankė Kauno Vice-gubernatoriaus p. Kozlovas ir radęs vietinius viršaitį (staršą) Joną Barzdį ir raštininką A. Družilovskį girtais, tuojaū abudu prašalino nuo tarnystės ir išsiuntė į Telšius da po 7 paras atsedėti. Tie vyrai ištiesos užsipelė sau užtikusia juos bausmę, nes valščiaus valdyba buvo pavertę į karčiamą, o patis visados būdavę girti, ne mažai buvo varginę valstiečius, nes turint kokį reikalą prie viršaitio, valstiečiui reikėdavo pe-

reiti visos smuklės ir aludės, ko lei ant galo atrasdavo p. Barzdį Gelzinio aludė. Su raštininku da blogiau: be "atramento" raštinėj nieko ne veikis, o kaip toliau vienas, antras su "atramentu" atsilankys, tai jau vis tiek nieko gero neišeis. — Teismo pirmininkas Martinauskis, regis, irgi panašaus (į raštininko ir viršaitio) likimo laukia.

— Lietuvos ūkininkas —

IŠ ILAKIŲ, Telšių pav.

Rugsėjo 22 d. buvo čia ūkio paroda. Žiūrėtojų buvo labai daug. Arklių suvedė daug, galvijų mažiau smulkiųjų gyvulių bei naminių paukščių visai mažai. Puikiai pasirodė Petrauskis su žuvimis ir Vitkus su sodnu; jiedu gavo pagyrimo laiškus. Moterų rankų darbo skyrius buvo nelabai skaitlingas, bet puikus. Augstosios dovanos visos teko kunigams. Kunigaikštis kun. G. Beržanskis, Satu klebonas, už erzilų gavo sidabro medali. Kun. Morkus, Pikelių klebonas ir kun. Tevainis, Alesandrijos filialistas, už erzilų gavo po bronzos medali.

Valstiečiai gavo tik pagyros laiškus ir pinigines dovanas. Man rodos, kad parodos komitetas, paskirdamas dovanas kunigaikščiai už nesuvaldomą erzilą, padarė nemažą klaidą. Du darbininku nušilusiu negalėjo suvaldyti to arklio; jeigu ūkininkai, norėdami gauti medali, pradėtų laikyti tokius arklius, tai atneštų ūkiui didelių nusiolių.

Ūkininkai nekartą tenka vienam suvaldyti ketvertą arklių, o čia reikalinga dvjetas prie vieno. Vakare atsirado daug girtų, kas daro ilakiškiams gėdą prieš svečius. Abelnai, atlikta viskas gražiai, už ką ilakičiai pasilieka dėkingi įrengėjams, taip-pat vet. Veitui už pamokymą apie arklius.

— žemė —

IŠ KYBARTŲ.

"Pravitelstvennyj Viestnik" nr. 209 š. m. paduoda šitokią žinią: "Žmonių švietimo ministerija nutarė atidaryti 1912 metais prie Virbalio stoties gimnaziją. Vietinės mokslo įstaigos minėtoje parubežinėje vietoje reikalinga pačina iš to, kad daugybė tarnaujančiųjų čionai įvairiose įstaigose yra priversta leisti savo vaikus į vokiečių mokyklas į Eitkūnus, kur moksline programa ir vedimas neatsako siekiamis ir uždavimams rūšų vaikų švietimo auklėjimo. Dabar-gi jau yra išėjęs Augščiausiasis paliepimas Kelių ministrui, kad perleistų švietimo ministerijai gabalą žemės (800 kvad. sieksnių) gimnazijos namui pastatyti.

— šaltinis —

IŠ VIŠTYČIO, Suvalkų gub.

Spalių 2 d. atsilankė Vištytyje Prūsų karalaitė Viktorija-Luiza. Ji apžiūrėjo katalikų bažnyčią, gaisrininkų draugiją, žydų sinagogą ir pasienio kareivių stotį. Lydėjo ją 2 prūsų geresniuojų generolu ir viena freilina.

Prūsų karalius už Vištyčio ežerą turi savo girias, kur kasmet rudenį atvažiuoja atsilseti ir pamedžioti. Anais metais (1901) išdegus Vištyčiui atsilankė Vištytyje patis prūsų karalius, o dabar kas metai atsilanko tik jo šeimyna. Šiemetinis karalaitės atsilankymas buvo visai netikėtas. Kalba, būk vokiečiai nori savo geležinkelį pratęsti iki pačios Rusų sienos ir būk karalaitė drauge su žinovais rinkusi geležinkelii vietą.

— šaltinis —

IŠ KARČRŪDĖS, Naum. pav.

Čionai suimta gana garsus plėšikas (Totorius). Suėmė jį ne policija, bet patis žmonės. Su-

rišę virvėmis, nugabeno į Jankeus, kur yra Tamošbūdio valščiaus raštinė. Iš ten jį, sura-kingę, išgabeno Naumiestin.

— Mok. Juozas Ūsas.

— šaltinis —

IŠ PANEVŽIO.

Rugsėjo 23 d., 8:30 vakare iškilo Ramygalos gatvėje didelis gaisras. Sudėję Antanavičio ir našlės Venckunienės du klotimai, pilni neiškultų javų ir dvi daržinės su visu šienu. Nuostolių daug. Gaisro priežastis — tai kerštas. Piktadario dar nesurasta.

— Lietuvos žinios —

IŠ SUVALKŲ.

Pracitais metais lietuvių kalbą išguldė gimnazijoje Matulevičia. Šiemet tris savaites nebuvo lekcijų lietuvių kalbos. Dabar, ačiu "direktoriaus" darbštumui, lekcijos yra, tačiau jos nei kiek ne linksmina mokinius lietuvių, nes beveik kiekvienas išmano ir žino daugiau apie Lietuvos rašlavą ir literatūrą už patį mokytoją.

Šis mokytojas, turėdamas tiesias mokytojauti liaudies mokyklose, jau nuo senai ten ir mokytojavo. Kokios jis tautos yra, sunku pasakyti: penkerius metus atgal buvo lenku; jo vaikai išauklėti lenkų dvasioj, taip kad net lietuvių kalbos lekcijų nelanko. Jis pats lietuviškai var-toja, pavyzdin, šitokius barbarizmus kaip "možna". Kalbėdamas maždaug šitokius sakinius vartoja: "išvertė iš lenkiško lie-žuviu..." ir t. t. Apie sintaksę gi ir literatūrą geriau ir neminėsiu. Norėdamas išvengti aštrios mokiųjų kritikos, stato už ras-šomuosius darbus "visiems" penkis (nežiūrint, kaip darbas atliktas), o atsakinėti nereikalaujama.

Tokį tai mes, suvalkiečiai, turim lietuvių kalbos mokytoją. Sil. Abzelvis.

— Lietuvos žinios —

IŠ MARIJAMPOLĖS.

Aleksos, Abraziejus, Bliudžias, Verbylų ir kitų byla buvo rugs. 28 (spalio 11) d. Teismas ėjo uždarytomis durimis. Nuteista: Aleksa 4 metams katorgon, Ambraziejus, Verbylai, Petras Bliudžius (ūkininkas), Vencius ir da vienas (pavarde užmiršau), ištrėminui (su teisų atėmimu), Petras Bliudžius (bairkus gimnazija) i metams tvirtovės ir mokytojas Jonas Bliudžius 3 mėn. tvirtovės. Pastariems užskaityta sėdėjimas ligų teismo, tad Petras Bliudžius tuojau paliosuotas (išsėdėjo beveik pustrėčių metų), o J. Bl. nors ligi teismo sėdėjo 6 mėn., bet užskaityta tik i mėn. 7 dienų — kiti visi (4) išteisinti. Gynė pris. advokatai: Dumos atst. A. Bulota parvažiavęs iš Peterburgo, buv. II Dumos atstovas Stašinskis ir Rusockis (iš Marijampolės).

— Lietuvos žinios —

IŠ KRETINGOS, Telšių pav.

Kretinga, tai vieta visokių "šarlatanų". Čionai neilga laiką gyveno koks tai net medicinos profesorius; po jo apsigyveno fotografas (buves rodos neseniai račium) hypnotizierius Stropus. Čion gyvena garsi vis-soj apielinkėj homeopatė Bortka-lė (specialškumas; rožė, nuau-gimas kaulo arba žemaitiškai tariant, "jiedovinė". Pas ją žmonės su visokiomis ligomis trauk-te traukia.

Yra čionai ir knygynas, bet žmonės retai kuomet jame apsilanko (ir tai dažniausiai kitų parapijų). Kretingiečiai labiau palinkę nešti savo grašius i smukles, kurių čion esama tris, vienas monopolis, o aludžių ir slaptų smuklių, tai nei suskai-tyt negalima.

Cionai yra valdžios 2 kles. mokykla, kurią lanko vaikai ir mergaitės drauge, ir vienklesė, valdžios lėšomis 1908 metais atitarta mergaičių mokykla.

Praeivis.
— Lietuvos žinios —

IŠ SIDLAVOS, Raseinių pav.

Nuo rugsėjo 8 d. čion prasideda garsų atleidai, vadinami Sidlavinėmis. Iš visų kampų, ne tik Sventos Zemaitijos plaukia čia įvairūs maldininkai, net ir iš Suvalkijos, Vilniaus, Kauno pasirodo atskiri dievmeldžiai. Vietni suvažiuoja ištikro melstis, o kiti pasistatę balaganus, įvairiais "šposais" apgaudinėja žmones: čia pamatysi ir "dirželius" ir "žiedelius", plačiai žinomus mūsų maziems miesteliams, kur visoki apgaudinėjimai lupa iš mūsų tamsuolio paskutinį graši. Nors per tą laiką ir gyvena Sidlavoj anstolis su 30 sargybinių, bet mūsų policijos jie mažai prisibijo: sako, "duosi rublį ir paleis". Per tą laiką ko čia nepamatysi: ir kuproti, ir be nosių ir be kojų ir žaidžios amžini. Lozorai puošia Sidlavos miestelį. Skambėsiai, riksmas, klegėsiai, bausis dūndėjimas nei naktį be maž nutiltas; nepratusiam pakeleivini patekusiame tuo laiku Sidlavon darosi neįmanu, neramu. Laikomos pamaldos, žmonės, bučiuodami žemę (kuri žinoma tuo laiku esti surasta už krėstą), jau per kelis varstus prieš miestelį pradeda keliais šliauzti stebuklingon koplycion. Visos gyvenamos vietos esti užimtos. Susigrūdę po kelis į kokią kamaraite, kartais atsitinka, kad moteris ir vyrai esti priversti viename kambaryje ar tvarte miegoti ant šiaudų; žinoma tasyk be "malonumų" neapsieinama; prasnauzdžia, prasistumdami ir... bėga prie komunijos. Policija savo keliu turi vėl darbo su gabenimu kšeniųjų "vagių" ir Raseinių. Garsų pamokslininkai turi progą parodyti savo talentus. Todėl tuo laiku atsispindi aiškiai kunigų troškimai, norai ir pagalbos idealai (žinoma krikščioniški). Reikia žinoti, kad jų čia suvažiuoja arti 50 ir po 3-4 syk per dieną sakoma pamokslai.

Vieni draudžia skaityti kunigų nepercenzuotas knygas, lankytis kokiuose nors susirinkimuose, nes tai esą Piloto namai, kryžavojantys Jėzų ir t. t. Žodžių pasmerkia viską, kas tik iš dalies protą lavina, šviečia. Kiti vėl liepia šviestis, lavintis, skaityti knygas ir t. t. Žodžių žmogelis prisiklausęs per savaitę (mat alaidai tęsiasi nuo 8 lyg 15) panašių pamokslų, visiška paliekti apsvaigintas — nebeįmanoma kurio čia pamokslininko ir beklauštų, kuris čia neklaidingasis... Žodžių žmonele, o ypač davatkos pargrįžusios iš Silinės alaidų, turi daug galvosuko, pakol išsira į gyvenimui taip svarbų klausimą. Kartais daicina ir lygi to (tai faktai!), kad besiginčijamas susipėsa, ir tasyk, žinoma, keliauja pas dvasišką tėvelį "neklaidingo" ir "teisingo" nusprendimo įeškodamos.

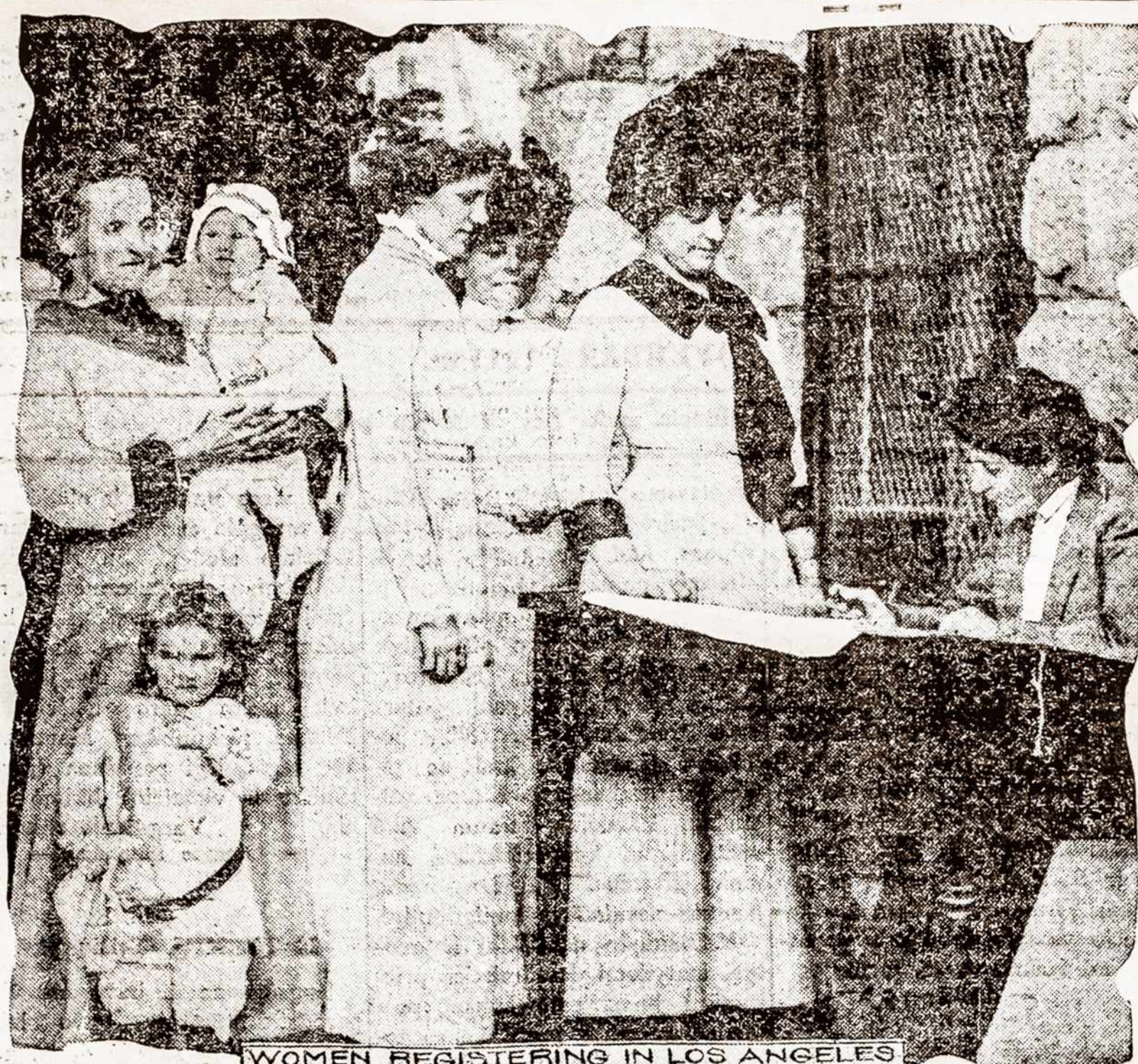
Čia sakomi ir lenkiški pamokslai, bet kam nesuprantama? Skaitytojai, turbūt, atmena korespondenciją iš Sidlavos, kur buvo rašyta, kad "šlėkta" ir ponabajoriai puikiai kalba lietuviškai, o iš kitur "lenkų" ir alaidus neatvažiuoja. Rods pasakoją, kad buvęs čia kun. Ignatavičius (dabar Kuršėnuose), norėdamas būk intiki vietiniams nusubajoriams pasirūpino su jų pagalba išgauti nuo vyskupo leidimą laike Silinės alaidų (pirma ir to nebuvo) greta lietuviškų sakytų ir lenkiškų pamokslus. Tiek, kol kas, apie Sidlavą.

Praeivis.
— Lietuvos žinios —

IŠ JAUKUNŲ, Panevėžio pav.

Mykolas Laurynavičius parėvė čia savo žemę mat bankui, kurs rusus į mūsų kraštą gabena. Laurynavičius yra gavęs tą žemę po savo dėdės kun. Zarstarkio. Nabaštinkas kun. Zarstarkis buvo žmogus labai doras, seni žmonės jį tebeatmena ir gerbia. Nesitikejo turbūt vargšas užrašymas tą žemę savo seserėnui, kam ji pateks. Liūdina!

— Lietuvos žinios —

Los Angeles, Cal., moteris, gavusios balsavimo teises, registruojasi, kad galėtų balsuoti dabartiniuose vietinių valdininkų rinkimuose.

IŠ ŽARĖNŲ, Telsių pav.

Žarėnų miestelis priklauso p. Ondoravičiui (šiandien, vyrai mirus, viską valdo jo žmona). Dvaras stovi prie pat miestelio. Miestelėnai žydi nuomuoju dvaro žemę ir persamdo ją arba atiduoda ant pusės žemaičiams. Keistai atrodo, kad p. Ondoravičius arba šiandien p. Ondoravičienė tariasi su žydais, o iš jų jau nuomuoja žemaičiai-žemdirbiai. Karštieji būvę prašyta, kad į žydų vietą būtų įleisti lietuviai, bet dvaras nesutikęs. Senybinis dvaro bičiuliavimasis su žydais! Senybinė gi ir nuoma: reikia užmokėti pinigai, duoti dvarui kiaušinių ir kiti niekniekiai, eiti dienas, vežioji, reikalui atsitikus, dvaro žmones ir t. t. Matyti čia sergina, kad neužsimirštu, kaip tai senobės baudžiavos laikais būta. Žydėliai pardavinėja degtinę ir laiko slapta smukles. Neseniai akcizninkas iš Telsių sustatė net keletą protokolų. Blai vesni vyrai buvo sumanę panakinti pragariukus, buvo net tam tikrą nusprendimą padarę, bet tai nieko negelbėjo. Visos mugės būna šventadieniai. Žmonės norėtų perkelti jas į šokias dienas — žydėliai nenori, nenori ir dvaras. Veik tu žmogus neveikęs. Kad dvaras čia labiau yra linkęs į žydėlius, tai liudija faktas: net vieną vienasdį nuomuoja žydėlis (kalba, kad net pigiau, negu seniau nuomodavęs žemaitis, ir jokių pareigų [lažų] nepildas). O p. Ondoravičiai katalikai. Mašytai taip pat ir patrijotai, nes daro taip, kaip senobėje daryta: dvaras be žydėlio nė žingsnio.

Čia baigiama statyti nauja bažnyčia, puiki, nors ir medinė. Klebonas nesigali nė darbo, nė skatiko, užtat parapija pasidžiaugs puikiais Dievo namais.

Margalis.
— Viltis —

IŠ SEINŲ.

"Salt." praneša, kad lenkų "Kółko Rolnicze" tą pačią dieną, kai buvo Marijampolės paroda, surengė Seinuose ragučių gyvulių parodą ir paskaitas, tačiau ne kaip jie pavyko: gyvulių atvesta vos 57, žmonių pasikaitose dalyvavę 30-tis. Tuo pačiu laiku Lazdijuose lenkai taip pat surengė parodą. Spėjama, kad tai buvo padaryta tyčia, kad sulaikytų nuo Marijampolės vietinius dzukus. Vis, mat, "broliškai".

— Viltis —

IŠ MAŽEIKIŲ, Šiaulių pav.

Tokių sausų metų, kaip šie metai, senai jau neturėjome. Vandens žmonės veža už kelių varstų iš upelių. Dėl žemės sausumos rūgiai blogai sudygo. Šio mėn. 15 d. buvo lietus, — žemė kiek permirko — gal dar pasitaisys daiga. K. Š.

— Viltis —

IŠ GARDINO.

Čia susidarė komitetas su Gardino gubernatoriumi prašykyje

rinkti aukoms Stolipino paminklui pastatyti Gardine. Miręs ministerių pirmininkas buvo mat kitkart Gardino gubernatoriumi. Paminklas (būstas) žadama pastatyti priešais gubernatoriaus rūmą.

— Viltis —

IŠ UKMERGĖS.

Veitinis Kauno ūkio Draugijos skyrius nuo spalio 16 dienos iki lapkričio 7 dienos rengia Skočiūnų gr. Korvin-Kossakovskio dvarę gyvulių auginimo ir pienininkavimo teorijos ir praktikos kursus. Mokytojai p. kviesti gubernijos instruktorius E. Nažinskis ir veterinarijos daktaras V. Paikovskis. Kursuose bus išgudoma še dalykai: fiziologija, melžiamųjų gyvulių ligos ir jų gydymas; pavyzdinė gyvulių auginimas ir jų šėrimas; melžimas ir pieno suvartojimas; kaip užaityti gyvulių tvartai, kaip apsieiti su mėšlu, kaip turėti laukini gyvuliai tvartuose ir t. t. Kursais rūpisi Kauno ūkio draugijos valdyba. Įstoiant į tuos kursus, reikia mokėti 10 rublių. Kursų lankytojai dykai gaus būstą, šviesą ir šilumą (patalinė reikia kiekvienam atsivežti). Kas norės, galės laikyti tam tikrus kvotimus prieš patulės komisijos, ir išlaikę specialius juos gaus liudijimą. Piniagai užmokėti ir užrašyti galima laisvais arba asmeniškai ūkio Draugijoje (Ukmergė, Dvinskio gatvė) arba gr. M. J. Korvin-Kossakovskio dvaro Nidoki administracijoje.

Kas nori lankyti kursus, privalo atvykti spalio 15 dieną Skočiūnų dvaran. Vaziuoti reikia geležinkelio lig. Liojaujaus-Romų geležinkelio stoties Jonavos, iš ten 35 varstus plentu lig Ukmergės, o iš Ukmergės lig Skočiūnų bus dar 15 varstų. M.

— Viltis —

NAUJI PIENININKAVIMO KURSŲ.

Ukmergės pav. Kauno ūkio Draugijos skyrius steigia pienininkavimo kursus Skočiūnų dvarė, Ukmergė pav. Kursų vedėjais bus instruktorius p. Narzinskis ir veterinarijos Falkovskis. Mokymas prasidės 12 ir baigsis spalio mėn. 31 dieną.

— Lietuvos žinios —

MIŠKAI DEGA.

Krakių valsčių dega dvarininko Tallat-Kelpšos miškai. Išdegė dideli miško plotai. Vandens stoka. Gaisras vargiai beapsisėks užgesinti.

— Lietuvos žinios —

IŠ RYGOS.

"Rigos Garso" redaktorius, už išspaudinimą savo laikraštyje (No. 38) straipsnio "Stolipino veikimas" nubaustas 300 rubl. arba 3 mėnesiais kalėjimo.

— Šaltinis —

IŠ PETERBURGO.

Peterburgo konservatorijos mokymų Imperatoriškųjų Teatrų artistas Petruskas šį mėnesį kelis kartus dainavo Marijinkos teatre partiją Herco operos "Rigoletto". Atminusi, kad rolę jam prisieina atlikti, rodos, pirmą kartą ant taip didelės scenos (net repeticijų visai nebuvo) ir kad jo partnerė buvo garsi Lipkovskaja, šį jo pasirodymą Peterburgo publika galimai skaityti pilnai pasisekusi, nors ir plojimų beveik visai nebuvo. Aiškinti galima tuo, kad publika dar Petrusko visai nežino ir tik dabar turi progą jį pažinti. Tas atsitinka maždaug su visais naujais artistais. Kad Petruskas žinovų tarpe, kurie visuomet mažiau šaukia, turėjo pasisekti, parodo tas, jog pasikutinimui antraktė jį aplankė teatrų direktorius ir, kiek pasikalbėjęs, pasiūlė jam geresnes tarnystos sąlygas. Dabar Petruskas, turėdamas aprūpintą būitį, gali lavintis ir lavintis. Jam šviečia puiki ateitis. Visi jam dabar noriai padeda ir linki geriausios kloties. Hey.

— Viltis —

IŠ AMERIKOS.

AMERIKOS PAČTAS NETURI NEPRITEKLIAS.

Nors Amerikos pačtas ir negali būti paveikslu Vakarinės Europos pašto įstaigoms, bet jis iki šiol vis turėjo nepriteklių, o du metai atgal nepriteklus siekė net 17 milijonų dolarių. Bet šiemet Amerikos pačtas apseina be nepriteklius, jis turi net 200,000 dol. daugiau įplaukinių, negu jam reikia išlaidų uždengimui.

SUDEGĖ ORLAIVININKAS.

Garden City, N. Y. Hotelyje lovoj rado sudegusį orlaivininką Edwardą S. Fleet. Jis mat lovoj gulėdamas, rūkė cigaretę ir užmigė. Nuo cigarito užsidegė lova ir orlaivininkas sudegė.

SUKURYS.

San Antonio, Tex. Netikėtai kilęs sukūrys Averk su visu išgriovė netoli nuo čia buvusį miestelį Thelua. Sukūrys ir laukuose labai daug nuostolių pridirbo.

SUNKI BAUSMĖ UŽ VAIKO IŠVEDIMĄ.

New York, 1910 m. italas Vito Micelli, norėdamas gauti didelį išpirkimą, išvedė 9 metų sūnų maitalo gydytojo, Dro Mariano Soimeca; bet palaikęs 57 dienas nelaisvę, vaiką paleido. Už tai teismas Micelli pasmerkė kalėjimui nuo 25 iki 50 metų.

SUSITIKO ORLAIVININKAI.

Tucson, Arizona. Susitiko čia du orlaivininkai lekiantys iš priešingų pusių nuo vieno jurių kranto, kitan jurių krantan. Or-

laivininkas Rodger, lekiantis nuo Atlantiko prie Pacifico, nusileidęs ant žemės, patiko čia kitą orlaivininką Fowlerį, mėginantį atlikti tą pačią kelionę, bet iš priešingos pusės.

SNIEGO DARGANA.

Detroit, Mich. 1 lapkričio dieną šiantė čia pirmutinė šiemet sniego dargana. Sniego ir prie Michigan ežero. Sniegas užklojo žemę ant pusės pėdos storai, per tai geležinkelio traukiniai pasivėlino. Sniegas užkėlė ir dar nenuvalytiems laukų vaisiams.

SENA STUDENTĖ.

Wisconsino valstijos universitetė šią pusmetį įstojo universitetan studentė, kuri, turbūt, bus seniausia studentė ant žemės — yra tai 80 metų Amy D. Wiship. Ji studijuoja sociologiją ir psichologiją.

ŽINIOS CENSUS BIURO.

Sulyg žinių surinktų Census biuro: kiekvienas amerikonas per metus suvalgo 8 svarus sviesto, 8479 pieninės per metus padirba 624,764,653 svarus sviesto, 311,126,317 svarų surio, 494,796,500 svarų sutirštinto pieno. Ant kiekvieno gyventojų išpuola trys vištos. Galvijų Amerikoje yra 61,225,000, arklių 18,731,000, mulių 4,183,000, asilų 101,000, kiaulių 58,000,000, avių 51,809,000, ožkų 2,798,000, vištų 280,340,000, ančių 2,904,000, žąsų 1,765,000, balandžių 2,730,000, bičių 3,444,000 avių.

INDIJONAI JUNGTTINUOSE VALSČIUOSE.

Pradžioje pereito amžiaus ploseose Jungtinių valsčių gyvena apie milijonas indijonų. Paskui, dėl nesiliaujančių karų su baltspalvais ir tarp savęs, skaitlius jų sumažėjo, o tūlos jų giminių su visu išnyko. Dabar jie vėl pradeda daugintis. 1890 m. plotuose Jungtinių valsčių indijonų buvo 243,000, 1900 m. buvo jų jau 270,000, o 1910 m. 305,000. Ir materiališkas padėjimas, kad tik jų nesikraus globėjai, būtų net geresnis negu kokios nors kitos tautos ant žemės. Vertę žemės indijonų teritorijoje ir kapitalus indijonų skaito ant 3-4 milijardų dolarių. Tai išpuola po 10 iki 13000 dol. ant kiekvieno. Tuom tarpu turtingiausiame ant žemės krašte, Francūzijoje, ant gyventojų išpuola tik pusė to, ką turi indijonas.

NEGALI PAIMTI VIENO PLĖŠIKO.

Glonersville, N. Y. 21 metų vaikas Charles Bohler, užmušęs Normaną Briggs, užsidarė namieje. Atėjus detektyvams ir pulkui policistų ji sumiti, jis juos suviais pasveikino ir pasovė tris policistus. Nors ir policistai šauke, bet jis nepasiduoda.

PASIMIRĖ ŽYMUS AMERIKOS AKTORIUS.

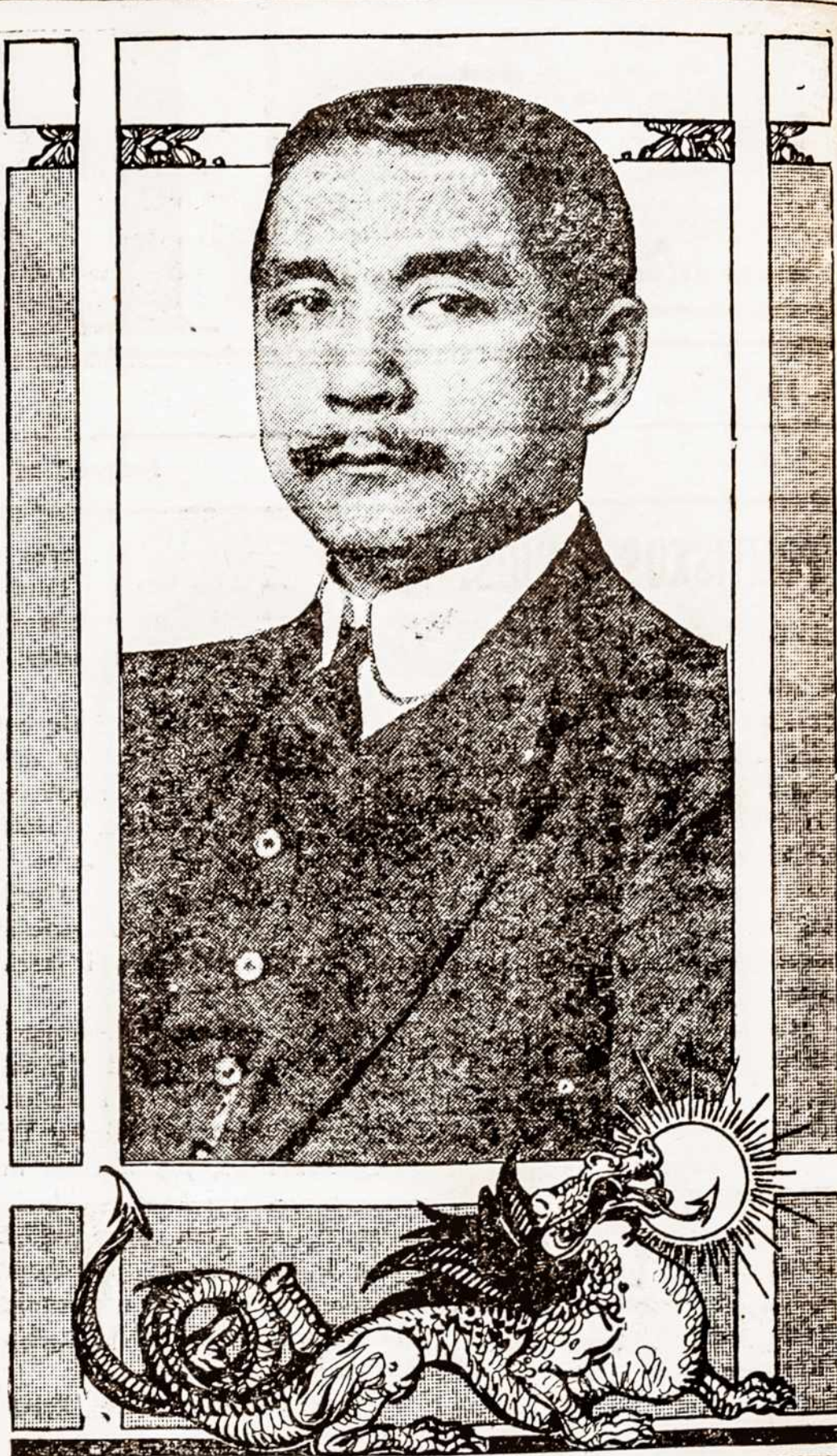
Salt Lake City, Utah. 2 lapkričio dieną pasimirė čia nuo plaučių uždegimo vienas iš garsesnių Amerikos aktorių ir sceniškų veiklų autorius Kyrle Bellew. Gimė jis Kalkutoje, Indijoje 1857 m. Buvo aukso kasėju Australijoje ir Melbourne laikračių reporteriu. Jis buvo Anglijos pilietis.

PREKIŲ IŠGABENIMAS IŠ AMERIKOS.

Iš Amerikos šiemet svetur išgabenta prekių už vieną milijardą dolarių. Labiausiai pasididino išgabėtas geležies, pieno ir išdirbinių iš medžio. Pleno ir geležies daugiausiai paima Anglija ir Vokietija. Žemdirbystės mašiną ima daugiausiai Vokietija, Francūzija ir Maskolija. Sumažėjo išgabėtas tik odų, aliejinį išspaudų ir žuvų.

SAUŽUDYS.

Craig, Mo. Pasikorė netoli nuo čia gyvenantis fermerys Jodubas Naman. Paliko jis 27 vaikus. Vėdės buvo du kartu. Turėjo jis 60 metų.

Sun Yat Sen, Chinų revoliucijos vadas.

REIKALAUJA PANAIKINIMO BAŽNYTINIŲ FAIRŲ.

La Crosse, Wis. Čionykščiai socialistai atsisaukė į miesto majorą reikalaudami, kad būtų uždrausta rengti bažnyčiose, jų naudai, fairai.

ATLIKO KELIONĘ.

Posadena, Cal. Orlaivininkas Colbraith P. Rodger atliko kelionę aeroplanu nuo Atlantiko iki Pacificui. Išlėkė jis iš New Yorko 17 rugsėjo, o į Posaedną atlėkė 5 lapkričio. Iš viso nuklėkė jis 4231 mylių.

SUGRIUVO DIRBAMAS TILTAS.

Auburn, Cal. Sugriuvo čia dalis dirbamo per American upę tilto ir 20 darbininkų nupuolė žemyn. Užmušta 11 žmonių.

GAISRAI.

Noughtin, Me. Sudegė čia vietinė namelė ir juose buvę trys vaikai. Kada užgimė ugnis, namieje motinos nebuvo, ji buvo išėjusi pieno parnešti.

Bloomington, Ill. Sudegė čia didelės valgomų daiktų krautuvas Campbell Hotton & Co. Nuostolius ugnies padarytus skaito ant 200,000 dol.

EXPLOZIJOS.

Chehalis, Wash. Išlėkė į padanges dirbtuvės "Imperial Powder Co." Explosija užmušė 7 merginas, o vieną mirtinai užgavo. Dirbė tose dirbtuvėse vyrai išliko neužgauti, nes jie dirbo kitų dirbtuvių dalyje.

IŠ DARBO LAUKO.

Herrin, Ill. Pas mus darbai anglų kasyklose nekaip eina; nors kasyklų yra daug, bet jos mažai dirba — po 2-3 dienas savaitę. Yra rods dirbancios po 5 ir 6 dienas, bet tose negali žmonės gauti darbo.

Profesorius Pennsylvania universiteto Scot Nearney Amerikos darbininkų. Iš jo surinkti žinių matyt, kad ir Amer. uždabiai nepuikiai. Vos dešimta dalis darbininkų uždirba į metus daugiau kaip 1000 dol. Pusė darbininkų uždirba vos 500 dol. Prasiimtinimui darbininko su pačia ir trejatu vaikų reikia 900 dol., bet Pittsburg tokią šeimyną su tokiu uždarbiu išmisti negali; Philadelphia ir Baltimore gal dar siek tiek atlikti, nes tuose miestuose pragyvenimas pigesnis.

Itališkoji valdžia pranešė Washingtonan, jog paskalai apie turkų pargales Tripolij yra neteisingi, būk nuo 25 spalio aplinkinėse Tripolio miesto mušėsi nebuvo.

Hibbing, Minn. 2500 kalnakasių kasyklose Swan River paliovė dirbė, kadangi kasyklų savininkai nesutiko pakelti jų algas.

Pereitą savaitę Jungtiniuose valsčiuose buvo 200 nusibankrutinimų, arba 31 mažiau negu užperimę.

IŠ VISUR.

31 spalio dieną Konstantinopolij išplatinta žinia, būk Tripolij italų kariūmenė tapo turkų sumušta: užmušta 5000 kareivių, o 7000 pateko nelaisvėn. Būtų tai didesnė pusė atsistų Tripolin kareivių. Žinia todėl neįtikima. Turbūt tyčia pačios Turkijos valdžios paleista. Bet visgi matyt išsiųstos Tripolin italų kariūmenės nepakanka, nes šiuo metu ten dar 15,000 kareivių.

Austrijoj pasitraukė nuo vietos Frankenthurno ministerija, kadangi jai nepasisekė parlamentare atrasti gėnatinais paramos, nei sutaukyti besidandčių partijų.

Laikraščiai garsina, jog Italija reikalauja, kad Turkija be pasipriešinimo atiduotų Tripolij turtojaus santaiką padarytų. Užsitraukiant karui ilgiau, Italija reikalaujanti dar daugiau prigulincios Turkijai žemės, ji užimsianti tūlas Turkijai prigulincias salas esančias ant Tarpžeminių jurių. Prasiplatinus žinioms apie pasekmingus turkų ir arabų mušius su italais prie Tripolio ir Egipte, mieste Alexandrij čia buviai mahometonai kėlė nepilankias europiečiams demonstracijas. Saudytasi ant gatvių. Užmušta vienas čia buvus, o 14 sužeista, kol policijai pasisekė besisaukdančius išvaikyti.

Chinuose revoliucionieriai ir ciesoriniai varžosi miestą Hankau. 2 lapkričio ciesoriniai vėl miestą paėmė ir jame surengė žmonių skerdynes. Vieną iš išmintingiausių chiniečių, reformų šalininką, pagarsėjusį Yuan-Shi Kai regentas pakvietė užimti vietą ministerių perdėtinio ir suverti atsakančią ministeriją. Ciesorienė našlė, kaip sako, iš Pekino pabėgo. Sutverta mieste Kantone, pietiniuose Chinuose, respublika neilgai laikėsi, nes mieste yra pakaktinai kariūmenės, o jos republikonams nepasisekė savo pusę patraukti, ji ištikima ciesoriaus valdžiai.

Italiskoji valdžia pranešė Washingtonan, jog paskalai apie turkų pargales Tripolij yra neteisingi, būk nuo 25 spalio aplinkinėse Tripolio miesto mušėsi nebuvo.

Ant Atlantiško okeano paskendo francūziškas garlaivis

"Derlibah". Prigėrė prie to 24 žmonės. Paskendęs garlaivis vilko patiką ant jurių garlaivį "Liberia", jurių vilnis užmetė velkamąjį laivą ant velkančiojo ir taip drūčiai pagadino, kad tas paskendo. Garlaivį "Liberia" patiko vokiškas garlaivis ir atvilko į Los Pamas.

Spalio 29 dieną Šveicarijой įvyko rinkimai atstovų į nacionalinę tarybą. Rinkimuose laimėjo radikalai. Iš viso 170 išrinktų atstovų skaičiaus, radikalams klievo 110 vietų, konservatistams 44 vietos, socialistams 9 ir nepriklausomiems 7 vietos. Rinkimai į nacionalinę tarybą (Nationalrath) Šveicarijой esti kasmet.

Meksike, mieste Tereon, tarp Madero šalininkų ir kariūnų ant gatvės užgimė kruvinas mušis. Užmušta vienas maderistas ir šeši kareiviai, o 15 kareivių pašauta.

Vokietijoj — Hamburge, Bremene, Westfalijoj ir kunigaikštystėj Lippe streikuoją cigarų dirbėjai.

Vengrijoj, komitate Mares Torda dega žemiojo gazo kasyklos. Ugnis užgėmė jau 30 margų plotą. Apie užgesinimą negal būt nė kalbos, nes prie kasyklų nieks prisitarti negali.

1816 m. Lenkijoj buvo 2,732,324 gyv.; tame skaitliu žydų buvo 212,941 arba 7,8%, 1909 metuose gyventojų buvo 11,935,918, o tame skaitliu žydų buvo 1,174,653, arba 14,64%. Taip einant toliau, Lenkija su laiku gali pavirsti į žydų viešpatiją. Mažiausia žydų yra Kaliso gubernijoj, nes tik 8,94%, daugiausiai jų yra Lomžos gubernijoj, nes 16,24%. Lietuvoj, Volynijoj ir Podolijoj nuo 1881 m. nuosimtis žydų eina mažyn. Varšavoj 1799 m. buvo 64,829 gyventojų, o tame žydų 7,688 arba 11,9%; 1910 m. gyventojų buvo 782,644, o tame skaitliu žydų 308,488 arba 39,4%. Iš 116 Lenkijos miestų, 71 turi daugiau negu pusę gyventojų žydų.

Varšavoj žydai įrėngė žydišką gimnaziją vaikams ir prekybos mokyklą mergaitėms. Tose mokyklose mokinama jau mirusios hebraiškos kalbos, kurią, matyt, žydai nori atgaivinti. Suvalkuose ir Lubline žydai įrėngė vidutinės žydiškas mokyklas, bet jos užsilaikyti negalėjo.

Laikraštis "Frankfurter Ztg" gavo žinią iš Tripolio, jog amerikonišką ir Austrijos konsulatų reikėjo perkelti į miesto vidurį, nes ten, kur konsulatai pirma buvo, puola turkų kanuolių kulka. Turkų šūviai pasiekia ir vokiškąjį konsulatą. Tos žinios suteikėjas sako, jog italai sušaudė mažiausiai 3000 arabų.

19 rugsėjo, netoli salos Hainan paskendo japoniškas garlaivis "Sensu Maru". Prigėrė ir 50 žmonių.

Ant Filipinų salų, mieste Manilėje išdegė chiniškoji miesto dalis. Nuostoliai ugnies padaryti siekia milijoną dolarių.

Francūzijos ambasadorius ir Vokietijos užsienio ministeris pasirašė ir antrą tarybų dalį. Susitaikė ir kaslink atlyginimo Vokietijai už Morokko.

Chinų cėsoriaus paskirtas ministrų pirmininkas Yuan-shik'is atsisakė priimti jam siūlomą vietą. Išleistas cėsoriaus prisakymas įvesti Chinuose konstituciją. Pamatan Chinų konstitucijos paimta angliška.

Vienas iš svarbiausių Chinų miestų, Shanghai, pasidavė revoliucionieriams. Manoma, jog be priešinimosi pasiduos Ven-Seng, Tshin-Kiang ir Nanking.

Pietinių Chinų provincija Yunan pasigarsino nepriegulminę viešpatiją. Šita provincija užima 150,000 kv. mylių ir turi 12 milijonų gyventojų.

Austrijoj susitvėrė nauja grafo Stuergh ministerija.

3 lapkričio tapo pagarsintas sutarimas Francūzijos su Vokietija. Sulygo to sutarimo, leista Francūzijai paimti savo globon

Photograph by American Press Association.

Iš Italijos su Turkija karo Tripolij.—1. Italų kareiviai, dirbą supilus apsirėgėjimui nuo turkų kulų. 2. Šaudymas iš už supiltų sienų.

Morokko. Už tai ji atiduoda Vokietijai šiaurinę dalį savo valdybos Kongo. Ta dalis užima plotą 250,000 kv. kilometrų, gyventojų turi apie milijoną.

Vidurinėj Amerikoj, respublikoj Honduras kilo revoliucija. Revoliuciją surengė Ocho Belesquez. Bet jo pasekėjus sumušė valdžios kariūnė, pats Belesquez pabėgo į Salvadorą.

Turkijos valdžia atsišaukė kitus kraštus protestuodama prieš italų barbariškus darbus Tripolij, kurie būk sušaudinėja arabų moteris ir vaikus. Tarp italų Tripolij smarkiai siaučia cholera.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ SHENANDOAH, PA.

Shenandoah lietuviai, turbūt, jau atsieks savo tikslą, įsteigs Tautišką Namą. Užmanymas įsteigti Tautišką Namą Shenandoah kilo jau keliolika metų atgal, bet iki šiol nesisekė, nes labai mažai buvo pritarėjų... Tuomet mūsų tautiečiai džiaugėsi visi, kad turi puikią bažnyčią, ir... apie 200 lietuvių smuklių. Dabar, pakėlus tą klausimą, pasirodė visai kas kita. Jau nebe tie laikai! Subruzdų lietuviai net tie, nuo kurių nieko nebuvo tikėtasi. Kaip puiku! kaip malonu pranešti visuomenei apie tokį prakilnį ir labai naudingą mūsų tautiečių darbą savo tautos labui.

Rodosi, nieks nebandys užginti, kad steigimas panašų įstatų, kaip shenandoriečiai yra užmanę, yra vienatinis būdas, per kurį Lietuvos artoji, mirkstantis alkoholiu, prasikrapstys sau akis...

Shenandoah'iečių užmanymas yra toks: įsteigti puikų ir rumingą namą, jame intaisyti svetainę teatrui, koncertams ir tam panašioms dalykams; intaisyti svetainę šokiams ir baliams; keltą svetainių susirinkimams; puikų knygyną ir kitokių svetainių ir kambarelių visokiems doryms žaismams, prie kurių būt galima pritraukti mūsų jaunomėnę, žūstančią alkoholio bangoje...

Ir šis, toks prakilnus užmanymas, kaip rodosi, umu laiku įvyks, nes jau susitvėrė draugija, kuri rūpinsis tuomi dalyku.

Kilus šiam užmanymui 23 kp. S. L. A., kuopa išrinko komitetą sukviešti visas vietines draugijas darban. Iš Shenandoah esančių apie 40 visokių draugijų, pritarė ir atsišaukė vos 12 draugijų, ir keletas pavienių tautiečių dalyvavo susirinkime. Visi karštai ir entuzijastiškai pritarė užmanymui, išrinkdami komitetą išdirbimui pamatinį įsta-

tymų, ir nutarė laikyti sekantį susirinkimą 29 spalio, 1911 m. 29 spalio susirinko nemažas būrelis lietuvių, bet tik pavienių asmenų; nuo draugijų visai mažai buvo atstovų. Perskačius komitetui išdirbtąjį projektą pamatinį įstatymų, tapo priimti sekanti:

1. Suorganizuoti draugiją, paremtą ant akcijų.
2. Šios draugijos vardas bus: Statymo draugija "Milda". Angliška vadinsis: Realty Company "Milda".
3. Inkorporuoti draugiją ant \$75,000.00.
4. Akcijos vertė bus \$10.00.
5. Vienas asmuo negalės pirkti akcijų daugiau per 500. (Vienok, kilus abejonė, šis punktas tapo atidėtas ištyrimui, ar bus legališkas pagal tiesas šios Valstijos).
6. Šioji draugija paims banką globėju, priėmimui kuopos šimčių už akcijas iki nesurinkus atsakanti suma pinigų, kad būtų galima išsiimti čarteris ir išsizrinkti legališka draugijos valdybą.

7. Visoki raštai šios draugijos bus vedami lietuvių kalboje. Ant šio susirinkimo susirašė į draugiją apie 16 narių, kurie pasirašė imti nuo vienos lig 15 akcijų kiekvienas, ir jau į 300 akcijų yra parduota.

Taipgi nutarta nuo ateinančio susirinkimo, kuris bus 25 lapkričio 1911 m., rinkti 10% už parduotas akcijas.

Todėl aišku, jog darbas jau pradėtas, ir pastatytas tvirtas pamatas taip naudingam darbui, kuriame yra ateities viltis mūsų tautai. Nėra abejonės, kad šis užmanymas įvyks, ir shenandoah'iečiai atsieks savo tikslą.

E. Vytis.

IŠ MAHANAY CITY, PA.

Cionykščiai lietuviai buvo užmige, apie jų darbus beveik nebuvo nieko girdėt, bet dabar pradeda busti, pratinama užmiegotas akis.

24 spalio d. muzikališka Dr-ja "Birute", po vadovystę A. Sodeikos Bačkasko svetainėj surengė koncertą naudai Sv. Juozapo lietuviškos parapijos. Koncertas pasiekė kuogeriausią. "Birute" ir toliau stengsis iš miego kelti cionykščius lietuvių.

Minėta Draugija susitvėrė tik liepos mėnesį, ir dabar jau stoją prieš publiką ir savo užduotį atliko kuogeriausia. Koncertas susidėjo iš dainelių ir visos išpildyta gerai, nes už visas pūdalia dainorius apdovanojo gausiais delnų plojimais; tūlas dainas prisiejo paastrinti.

Publikos prisirinko pilna svetainė.

Už palinksminimą mus "Birutei" ištariame aciu, ypač gi

koncerto vadovui ir choro mokytojai A. Sodeikai.

V. Jasaitis.

IŠ SO. BOSTON, MASS.

Užstojus vėsenai orui pradėjo veikti Žmonių Universitetas. Turėjo jau tris paskaitas. Pirmutinę skaitė Dr. F. Matulaitis temoj: "Kaip maistas priimtų".

Antrą paskaitą skaitė St. Michelsonas temoj: "Laikraštija". Trečią skaitė F. Bagočius "Apie teises". Žmonių susirinko apie tris šimtai.

Žmonių Universitetas šiemet nevaržo žodžio laisvės, paskaitas laiko socialistų svetainėj.

Praeitais metais susirinkimai būdavo Lietuvių Ūkės Klubo svetainėj. Už bedievystę pavarė socialistus.

Sausio 22 buvo susirinkimas Žmonių Universiteto ir nutarta paprašyti redakciją jam prisiųsti laikraščius. 29 sausio buvo prakalbos 60-tos kp. L. S. S. St. Omer svetainėj. Žmonių buvo iki 500, daugiau salėn netilpo. Pirmutinis kalbėjo F. Bagočius: "Apie privatišką nuosavybę". Aiškino, jog kol nebus panaikinta privatiška nuosavybė, vispataus vargas ir skurdas.

Antras kalbėjo A. Antonovas. Jo visa tema buvo: "Apie pilietystę", jis kalbino piliečius balsuoti dienų balsuoti už darbininkų kandidatus. Paskui kalbėjo trys angliai socialistai; jų pavarė trys neužgirdo. Jų kalbą parpus publika suprato, bet visi ramiai užsilaikė. Vienas iš jų aiškino skirtumą tarp republikonų ir demokratų, jog tai viena ir ta pati išnaudojimo mašina. Paskutinis kalbėjo St. Michelsonas apie dievotumą ir bedievystę, aiškino, būk katalikystė griuva. Girdi, kunigai susivaziavo New Yorke ir svarstė kaip ją palaikyti, o vienas Bostono kunigas įnešė, jog palaikymui katalikystės reikia mokinti patriotizmo ir tikėjimo. Buvo renkamos aukos palaikymui svetainės. Surinkta 13 dolarių su centais. Geistina, kad ir vėl būtų parengtos prakalbos. Sout-bostoniečiai pritaria 60-tai kp. socialistų S. 60-ta kuopa turi apie 100 narių. Nap- Januška.

IŠ EAST NEW YORK, N. Y.

East New York (Brooklyn) priemiestis) lietuvių maišytų balsų choras "Daina" savo laikytą spalio 6 dieną susirinkime nutarė pailauti neapribotam laikui dainavimo mokinis. "Dainos" choras mat susideda iš šeimynuočių narių, ir šiuo metu kurios-tekurios dainininkės negali ant dainavimo lekių lankyties.

"Dainos" sekretoriaus, plės Onos Karaliūtės atskaita parodė, kad choro kasoje tuo tarpu yra \$21.38.

Nutarta prisidėti pinigais prie išleidimo naujai "Dainos" choro vedėjo, p. L. Eremino, rengiamo spaudon dainų rinkinio. Tam tikslui "Daina" paskyrė \$20.00, ir kasieriui, pnei T. Mačiulienai, įsakyta tą sumą jam išmokėti. P. L. Ereminas paaiškino, kad naujas dainų rinkinys susidės iš garsesniųjų kompozitorių dalykelių; knyga būsianti dvigubai didesnė nei seniausio jo patiekto, Tilžėje išleisto, dainų rinkinėlės. Naujame rinkinyje tilpsia, tarp kita ko, dar ir šokamųjų dainų. Trumpa prakalba padėkojė "Dainos" nariams už jų rūpestingumą lavintis dainoje, dabar gi paliovus jai tūlam laikui veikti, p. Ereminas ragino galintis dainuoti prisidėti prie veikiančiųjų chorų — prie "Operos Choro", arba "Jaunuomenės Klubo" choro, kuris, taipjan p. Eremino vedamas, susirenka dainavimams kas penktos vakarą 650 — 3rd ave., S. Brooklyn. "Dainos" narys.

IŠ BALTIMORE, MD.

30 spalio d., lietuviškoje svetainėj Sv. Jono Krikštytojo dr-ja apvaikščiojo savo gyvavimo 25 metų sukaktuves. Pirmininkas P. Senkus paaiškino Dr-jos pradžią. Tai yra pirmutinė draugovė Baltimorėj. Kadangi veikiant vienybėj daug galima nuveikti, o draugijoj veikta be vaidų, tai ir nuveikta tiek, kiek buvo tose sąlygose galima. Pirmininkas perskaitė ir Dr-jos atskaitą už tuos 25 metus. Orkestra, po vadovystę Janulevičiaus pagriežė marsą. M. Obiraitis, seniausias narys ir tverėjas Dr-jos dėkojo publikai už skaitlingą susirinkimą, ragino ir toliau laikyties vienybės. Jis aiškino, jog per 25 metus 33 nariai mirė nuo sveikinančių gerimų. Jo visos kalbos negalima buvo girdėti, nes vaikai kėlė triukšmą. Paskui buvo šokiai.

Bet ne visiems draugijos tverėjams lemta buvo sukaktuvių sulaukti. Prieš dvi dieni seniausias jos narys, Baltrus Mačys, persiskyrė su šiuom svietu. Jis išbuvo kasieriu 18 metų. Velionis prigulėjo ir į kitas dvi dr-jas: Dr. V. Kudirkos ir D. L. K. Keistucio. Velionis buvo rimto būdo, geros širdies, nelaimėję kitus gelbėdavo. Jis buvo skaitytas "Lietuvos" ir "Vien. Lietuvninkų". Vaikus leido mokslan. Vienas lankė Polytechnikos institutą. Velionis Amerikoj išbuvo 27 metus. Palaidotas Sv. Alfonso kapinėse su bažnytinėmis apeigoms. Antanas Ramoška.

IŠ SO. OMAHA, NEBR.

22 spalio čionykštė 131 kuopa L. S. S. parengė prakalbas. Pagarsinta buvo, jog kalbės studentas iš Des Moines, J. D. Kasparka. Žmonių prisirinko nemažai. Pirmiausia mėgino deklamuoti Masalkienė, bet pasakiusi porą žodžių, nuo estrados pabėgo. Publika nesuprato, ką tas reiškė. Marijonaitis aiškino, jog mums labiau rūpi bažnyčios negu kitoki dalykai, nors yra gana nemaziau svarbių dalykų. Kokšai anglas, kurio pravarės nežinau, kalbėjo angliškai apie darbininkų reikalus. Studentą Kasparką, pasirodžius ant platformos, žmonės pasveikino delnų plojimais. Jis aiškino, kaip žmonės seniau gyveno ir kaip gyvena dabar. Kaip jie išmoko ugny pasidaryti, kaip Maizė išvedė žydus iš Egipto, kaip tiruose mituoti jie putpelomis ir manna. Bet šiandien geram mamos ir putpelų nesučiūna, norint gyventi, reikia patiems rūpintis savais reikalais. Priminė, jog Amerikoj nėra kunigų, kurie Christaus mokslą pildytų. Užgriebe ir Rusijoj buvusią revoliuciją.

Publikai Kasparkos kalba patiko. Tik tas negerai, kad prakalbų laike buvo pardavinėjama literatura. Tas trukdė klausytojams labai. Paskui buvo raginta sudėti kiek centų Kasparkai kelionei ir mokslui. Bet žmonės, išgirdę, kad norima aukas rinkti, sprudo laukan.

Tautos Barzda.

IŠ FRANKFORD, PA.

Spalio 28-tą dieną prakalbas parengė L. S. A. 1-ma kuopa Philadelphijoj. Parsikvietė New Yorko, J. Perkūną. Prakalbos buvo Lietuvių Klubo svetainėj. Pirmas kalbėjo Jakštys.

Photo by American Press Association.

Iš Italijos su Turkija karo—Italijos pėstininkas ant sargybos Tripolij.

IŠ CARNEGIE, PA.

Susitvėrė čia lietuviška draugovė vardu "Mokslo Draugovė". Žinoma, kaip tokią, ji bus laisva, ne tikėjimiška. Ji rūpinsis pakėlimu apšvietimo ir mokslo praplatinimu. Ji šelpa našlaičius. Jon prisirašė 50 narių.

22 spalio čia buvo susirinkimas su prakalbomis. Kalbėjo, tarp kitų, Baltrusaitis iš Pittsburgo ir G. Parčevskis. Kalbėtojai aiškino mokslo ir organizacijų svarbumą. Carnegies Lietuvis.

IŠ BUENOS AIRES, ARGENTINIJ.

Lietuvių čia yra pusėtinai būrelis, bet gero tarp jų mažai. Laike liuosą nuo darbo daugumas praleidžia prie kazyų, arba prie alaus stiklo. O paskui rūgoja, kad prakeiktoji Amerikoj pinigų neuždirba. Bet čia ne Amerika kalta, bet patys, kad uždirbtų pinigų taupyti nemokėjo, kad jų geram tikslui, kaip antai apšvietimui sunaudoti nenorėjo. Ne vienas su vienu vakaru prakazyruoja daugiau negu uždirba per dieną.

Darbai eina čia neblogai. Blai-vam ir geram darbininkui vyriui čia neblogas gyvenimas. Darbą gali rasti kiekvienas, kas dirbti nori, dėl darbo stokos čia bado kentėti nereikia. Rods iš čia išvažiuo į Šiaurinę Ameriką keli lietuviai, tikėdamiesi ten geriau uždirbti, bet ar ten rado aukso kalnus ir geresnę duoną, galima abejoti.

IŠ UTICA, N. Y.

Spalio 22 d. čia buvo pašventinimas lietuviškos Sv. Jurgio bažnyčios. Nors mažus namelius perdirbo, bet ir tai lėšavo \$5,200. Kadangi lietuviai nenorėjo koplyčaitės ant vyskupo užrašyti, tai jis jos pašventint nenorėjo. Kunigas Antanas Deksnis ir lietuviai laukė tris savaites vyskupo, bet negalėjo sulaukti. Kada vyskupui tapo ant galo pavesta koplyčaitė, tada jis atsuntė kunigą pralotą Lynch, Sv. Jono parap. kleboną. Pašventinimo ceremonijose dalyvavo ir keletas lietuviškų kunigų iš Brooklyn, iš Amsterdamo ir iš kitų miestų. Laikė pašventinimo bažnyčaitė buvo tuščia todėl, kad nieko neįleido. Reikalavo nuo kiekvieno po \$5.00. Todėl žmonės sulindo saliuunuosna. Felix Skelton.

IŠ THOMPSONVILLE, CONN.

22 spalio d. vienas lietuvis apvaikščiojo čia savo varduves. Parsigabeno diktai gerimo ir užsipašė pusėtinai geriančių svečių. Pasekmės tokių varduvų žinomos. Pasigėrė du svečiai susipešė, susipiaustė. Numal-sinti reikėjo dėdės, kuris du pėstuku ir nuvedė šaltonu. Už nakynę vienas užmokojo 35 dol., o kitas 25 dol.

Čia tarp vaikinių labai prasiplatines girtuokliavimas, tarp merginų kazyros. Už tai laikraštis čia tai didelė retybė.

Tenykštis.

IŠ RUMFORD, ME.

Apsivedusių lietuvių bus čia apie šimtas, keli iš tokių turi nuo savęs namelius; pavienių bus penkis sykius daugiau. Merginų yra apie tris tuzinai.

Yra ir kelios draugovės. Čionykščiai lietuviai mėgsta skaityti. Pareina čia keli laikraščiai, bet daugumas lietuvių mirksta rudų. Iš to buvo bylos teismuose, nes pasitaiko ir susipešti. Darbai eina čia pusėtinai, bet iš kitur pribuvusiam darbas lengva gauti. J. Povilinskas.

Susitvėrė čia lietuviška draugovė vardu "Mokslo Draugovė". Žinoma, kaip tokią, ji bus laisva, ne tikėjimiška. Ji rūpinsis pakėlimu apšvietimo ir mokslo praplatinimu. Ji šelpa našlaičius. Jon prisirašė 50 narių.

22 spalio čia buvo susirinkimas su prakalbomis. Kalbėjo, tarp kitų, Baltrusaitis iš Pittsburgo ir G. Parčevskis. Kalbėtojai aiškino mokslo ir organizacijų svarbumą. Carnegies Lietuvis.

IŠ BUENOS AIRES, ARGENTINIJ.

Lietuvių čia yra pusėtinai būrelis, bet gero tarp jų mažai. Laike liuosą nuo darbo daugumas praleidžia prie kazyų, arba prie alaus stiklo. O paskui rūgoja, kad prakeiktoji Amerikoj pinigų neuždirba. Bet čia ne Amerika kalta, bet patys, kad uždirbtų pinigų taupyti nemokėjo, kad jų geram tikslui, kaip antai apšvietimui sunaudoti nenorėjo. Ne vienas su vienu vakaru prakazyruoja daugiau negu uždirba per dieną.

Darbai eina čia neblogai. Blai-vam ir geram darbininkui vyriui čia neblogas gyvenimas. Darbą gali rasti kiekvienas, kas dirbti nori, dėl darbo stokos čia bado kentėti nereikia. Rods iš čia išvažiuo į Šiaurinę Ameriką keli lietuviai, tikėdamiesi ten geriau uždirbti, bet ar ten rado aukso kalnus ir geresnę duoną, galima abejoti.

APSISAUOGOKIT!

Pastaruoju laiku po Mass., N. H., N. Y. ir kitas valstijas važinėja "Laisvės" ir kitų laikraščių agentas M. Kirtiklis. Jis, išduodamas skaitytojams kvitas, pasirašo M. Montvidas, o skaitytojų adresų ir už juos pinigų į "Laisvės" administraciją nepri-siuntė. Tokių suviltų žmonių jau atsišaukė keli dešėtkai. Minėtas agentas yra apie 5 pėdų ir 8 colių augšio, veidas raudonas ir spuogutas, plaukai geltoni, apie 25 metų, kalba per nosį ir žemaičiuodamas. Kas tokį patėmytį, duokit greitai žinią šiuo adresu: "Laisvė", 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Mandagumas.

Nesena, viename diplomatu pokylyje, Washington, šalia prezidento žmonos, ponios Taft, sėdėjo įžymus francūzų keliauninkas, kurs, kalboje su prezidentiene, emė begalo girtis jai savo tautiečių mandagumu.

— Mes, francūzai, — kalbėjo jis, — tai mandagiausi žmonės pasaulyje. Tą kiekvienas pripažįsta. Jūs, amerikiečiai, irgi labai šaunūs žmonės, bet mandagumu francūzai ir jus pralenkia. Tą juk ir jūs, poni, pripažįstate, ar ne?

Poni Taft meiliai nusišypsojo. — Taip, — atsakė ji. — Mandagumas neleidžia nepažinti tamistai tiesos.

Nieko nėra gražesnia kaip tiesa. Kas joje neranda poezijos, tas visada pasilikis menkas ir apgailėtinas poetpalaikis.

Multatuli.

APŽVALGA.

Neseniai mūsų buvo rašyta straipsnelis, kuriame raginame lietuvius stengtis ingyti žemės sklypus ir taisyti ūkius. Kodėl lietuviai turėtų rūpintis įsitaistyti ūkius, užsiimti žemdirbyste, mūsų buvo nurodyta. Dabar vienas mūsų mainalaidis "kritikuoja" tą mūsų straipsnelį, ir rėžia "Lietuvai", kad ji visai nežinanti, iš kur atsiranda blogi laikai, bedarbė, — kame to visa priežastis. Žodžiu, "Lietuva", ragindama žmones stengtis apsigyventi ant ūkių, mulinanti akis darbo žmonėms, kadangi — ir čia jau mūsų šaukus kritikas išjoja ant socialistų partijos žirgelio — blogiems laikams panaikinti, reikia, girdi, ne farmas pirkti, bet už socialistus balsuoti ir privatinę savastį panaikinti. Žemę turinti būtų visuomenės ir niekas neturės tiesos ja prekiauti.

Į visus tuos mūsų gudraus kritiko vapaliojimus reaguoti mums nepriešina, reikia tik nusijuokti, matant, kaip tūlas mūsų "socialistas" įsireizę lauzia vidurį duris tuo tarpu, kada duris atdaros. Juk jeigu jis nebūtų taip karžygingas, ir kartu taip užsimerkęs buvęs, jis ve būtų radęs mūsų straipsnelyje štai ką pasakytą:

"Prie dabartinio kapitalistinio dalykų sutvarkymo, darbo žmonių, ypačiai pramonijos darbininkų gyvenimas nepasitaisys, viena ekonomine kova geresnių sąlygų neišsikovos. Tą tegalės žmonės pasiekti tik politiškos kovos keliais, tarant, pakaitimu privatinės darbo įstaigų, išdirbystės ir maitinimo nuosavybės bendra visuomenės nuosavybė."

Bet toliau irgi pasakytą, kad su įsitenėjusiomis draugijos sutvarkymo formomis kovoti nelengva, kad jų pakeitimas geresnėmis formomis ūmu laiku negali būti įvykdomas. Gyventi gi reikia, ir kiekvienas žmogus, kokios jis draugijos sutvarkymo sąlygos ne gyventi, turi stengtis ir stengiasi juo geriau įsitaistyti, tarant, savo gyvenimo sąlygas pagerinti. Bankų, be abejo, kiekvienas neįsisteigs, kaip nei įsisteigs ir šiaip kiti apyvartos įstaigų, negi aukso kasyklų, pagalių ne visi galėtų įsitaistyti ir ūkius ir užsiimti žemdirbyste. Bet šioje šalyje yra daug dar mažai apgyventų žemės plotų, jos galima nebrangiai pirkti ir ūkius įsitaistyti dideliu dar žmonių skaičiumi, kurie tik turi šiek-tiek skaitlo pradžiai ir norą ant ūkio apsigyventi. Gyvenimas ant ūkio vistiek labiau užtikrintas, nei gyvenimas pramonijos darbininko, nors pastarasis gal kartais ir greičiau dolara susigriebia, bet tik tam kartui: jis dar greičiau ir išslysta....

Pasakymas: "mums nereikia žemės pirkti, nes ji yra mūsų, kurie ant jos gyvename" — yra tuščias ir orą šaudymas. Tiesa, žemė turėtų būti visų, bet ji visų dar nėra: ji dar ne bendrinė nuosavybė. Ir kol dabartinės draugijos sutvarkymo formos rymos ant privatinės nuosavybės, kol jos nebus pakeistos kitomis, paremtomis ant bendro visų daiktų, taigi ir žemės, valdymo formomis, mes negalime įsitaistyti sau gyvenimo ten, kame kuris norėtumėm. Prisieina skaitytis su tuo kas yra, o ne su tuo, kas tūlas mūsų gali sau įsisvajoti. Tie, kurie su realiu gyvenimu nesiskaito, kurie nesiskaito su tebesamais privatinės nuosavybės teisėmis, gali sau užsiiminti "konfiskavimais" svetimos nuosavybės, kaisiojimais ilgų pristų ir svetimus kišenių, atlupejimai svetimų skrynėlių etc., ir kiti jų bendramaniai gali juos teisinti, kad tai "gyvenimo aplinkybių" privėrė juos daryti expropriacijas, vis dėlto draugija jų negali įsteisinti ir neįsteisina.

Mes tikime į žmonių, tikime į pažangą ir neabejojame, kad draugijos gyvenimo tvarka evoliucijos keliu pasiekė tobulėnes formas, tokias formas, kur žmonės privatinės nuosavybės nebeįsipažįs, bet kol tatau bus pakeista, gyvenkime ne užsimerkę ir ne sapnais. Imkime gyvenimą

taip, koks jis yra, veikime draugijos sutvarkymo formų pataisyti, bet ir stengkimės savo šeimyniskąjį gyvenimą taisyti tose sąlygose, kuriose mums šiandien prisieina gyventi.

VISGI VERTA GRĮŽTI LIETUVON!

Jau gerokai laiko praslinko, kaip rašiau keliuose "Lietuvos" numeruose straipsnį "Grįžkite Lietuvon", kuriame pajudinau svarbų, mano nuomone, klausimą: būtent: klausimą apie mūsų bent dalies išiečių amerikiečių Lietuvon grįžimą.

Klausimas šis gana svarbus ir svarstyti vertas. Tik svarstyti jis reikia šalta, rimtai, nuodugniai, nes kitaip mes tik gražių žodžių prikalbėsime, o naudos iš to nei už skatiką nebus.

Kaip atsiliepi šian klausiman gerbiamieji "Lietuvos" skaitytojai — nežinau, nes nuo to laiko, kaip buvo spaudžinta mano straipsnis, dar nei vieno "Lietuvos" numerio nemačiau (turbūt cenzūra neįleidžia "Lietuvos" Lietuvon).

Bet štai gaunu "Vienybės Lietuvinkų" No. 36. Žiūriu, išspaudžinta p. J. Žukausko straipsnelis "Kur geriau?" Skaitau.

P. J. Žukauskas klausiman apie grįžimą Lietuvon štai ką tarp kito ko sako:

"...Gerai, aš dabar sugrįšiu. Jei aš esu ne liuosas nuo kariuomenės, tuojau ateina vaitas ir šaltis, mane suima, suriša ir išveža toli-toli už Kaspijaus. Ir dirbu aš tėvynei!"

"Jeigu aš nūcinu į kokį lietuvių susirinkimą, atšarpuoja sargybieniai, visus surašo, karštesnius suima ir išveža į Vologdą. Ir darbuokis tėvynei!"

"Jeigu aš nusiperku knygelę arba išsirašau iš užsienio laikraštį, ir paimu jį skaityti savo broliui kaimiečiui, išgirsta davatkėlę, paskundžia "kur reikia", ir keliauju aš į kalėjimą kaip "neištikimas", "bedievis". Ir šviečiu aš savo brolius!"

"Jeigu aš parvažiuoju ir drįstu neiti į bažnyčią ir išpažinti, niekas manęs neišgelbės nuo kunigo rūstybės: jei aš būsiu bernas, tai manęs niekas nesamdys; jei aš būsiu kriaunius, niekas manęs neprašys siūtį; jei aš būsiu ūkininkas, neis pas mane kunigas kalėdodamas; jei aš būsiu krautuvninkas, pas mane neis mano broliai pirkty, nes mano tavorai bus "bedieviški". Tai ir bus mano gerovė."

"Ir pamisliji žmogus, kad paukšteliai liuosybę paaugusiam, sunku begyventi kietkoje. Aš toli nuo tėvynės, — tas tiesa. Bet aš čia išmokau rašto ir mislyti. Čia mano minties niekas nebevaržo. Čia aš nesibijau žandarų ir sargybinių...."

"Taip — baigia p. J. Žukauskas — aš gailiu tėvynės ir savo brolių. Bet aš nebegaliu grįžti. Aš nebegrįšiu ten, iki laisvesnės vėjelės papūs, ir neberakys paukšteliai į kietkas...."

Taip tai atsako p. J. Žukauskas klausiman apie grįžimą Lietuvon.

Nežinau, kaip jums, gerbiamieji skaitytojai, išrodys šis atsakymas, bet manęs jis nepatenkina.

Tiesa, daug yra kliūčių, trukdanti mūsų išiečiams grįžti tėvynėn, bet vis dėlto prie gerų norų visas jas pergalėti galima.

Pažangų pažirų žmogų gyventi dabartinėmis sąlygomis Lietuvoje, tiesa, nelengva, bet vis dėlto sutikti su p. Ž., kad už dalyvavimą susirinkime galima patekti Valogdon, ar už knygynininką, ir skaityti be jokių sau nuostolių. Taigi jūs turėsite vietą, atminti tai, kokią didelę moralę atsakomybę mes imamės ant savęs prieš visuomenę. Be to, aš norėčiau, kad mūsų laikraštis būtų galinga veikiamoji jėga miesto politikoje ir, pagaliau, norėčiau, kad jis būtų kiekvienam teisus ir mandagus.

Ideališkas laikraštis! — maniau sau.

Dar viena, — tėsė toliau leidėjas. — Mūsų laikraštis nėra taip išsiplatinęs, kaip jis turėtų būti. O tai dėlto, kad ligšiol mes neįstengėme padaryti jį geru, gyvu laikraščiu. Žodžiu sakant, iš jūsų aš lauksiu ir to, kad laikraštis ingytų sau daugiau emėjų. Jei jūs to negalėsite padaryti, tada jūsų vieton prisieis pastatyti kitas žmogus!

Ką gi dėl laisvės, tai, be abejo, žmogui, ilgesnį laiką tikrai lai-

svame krašte pagyvenus, gal ir sunkoka būtų išsyt tėvynėje gyventi, bet su laiku praprastų prietarkos (mūšiškos) ir gyventų ten, kaip mes gyvename.

Juk tiesa, gyvenimo sąlygos pas mus nekokių, varžomi esame iš visų pusių, bet mes to nebajame, mes kovojame prieš tai, mes sėdime savo pozicijoje ir nenorime jų kitiems užleisti. Blogas tas karėvis, kurs, priešinną pamatęs, bėga iš karo lauko, dar blogesnis tas karvedis, kurs, priešinnko išsiganęs, palikęs karėvius, dunia, kur koks neša; o dar blogesnis tasai tėvynės sūnus, kurs pats būdamas šviesus, bėga iš tėvynės svetur, tamsiuosius savo brolius priešinnkam atiduodamas....

Man rodos, kad jeigu jau žiūrėti į grįžimą Lietuvon laisvės žvilgsniu, tai ne tik kad nei vienam, paviršutiniai tą klausimą apsvačius, negalima grįžti, bet dar mums visiems iš tėvynės reikia bėgti ir kur kitur naujos sau tėvynės įsiekoties. Bet, rimčiau tiktai pagalvojus, prisieina pripažinti, kad tokia nuomonė labai klaidinga. Juk jeigu mes visi įsiekiosime laisvės, o už ją nekovosime, nei pirštu dėl jos nepajudinsime, tai laisvė pati pas mus neateis. "Kepti karvėliai burnon nekrinta" — sako mūsų žmonės, kaip p. J. Ž., tik skųsimės, aimanuosime, o nieko neveiksime, tai tos taip pagėdausiamos laisvės tėvynėje neikuomet ir nebus. Dovanai tai tamsa, pone J. Ž., lauki Amerikoje sėdėdamas laisvo vėjelio iš Lietuvos papučinai, pats niekuo prie to vėjelio sukelimo neprisieidamas! Mums gi, tėvynėje gyvenantiems ir už laisvę kovojantiems, nei naudos nebūtų iš tamstos p. J. Ž. sugrįžimo, jei sugrįžęs lauktum, kad kiti ką dėl tamstos gerovės pasirūpintų.

Mums, pasakysiu baigdamas, reikia, kad grįžti tėvynėn tokie jos sūnūs, kurie sugrįžę nesėdėtų rankas susidėję, bet padėtų mums šviesi tamsesniuosius mūsų brolius, kurie mums padėtų kovoti prieš savulę ir neteisębę, padėtų mums skleist i minų tarpe tikrąjį susipratimą....

Tokių mes ištroškė laukiamel! Ir tokiems grįžti Lietuvon verta!

Vijurkas.

LYG TYČIA, tuo laiku buvo atsiliepiu nieku-niekiausios rūšies teatro trupa. Ir tuo tarpu kaip kiti laikraščiai jos supuvusius spektaklius glostytė glostė ir lygino, mes, atpenč, stojome atvirai ir pasakėme teisybę taip, kaip ją matėme. Nesitiekėju anaipol, kad tokį didelį įspūdį padarysime tuo į žmones! Tūkstančiai skaitytojų plūksnojo mums į petį ir gyrė mūsų atvirumą ir nepriklausomybę.

Bet įvyko kas netikėta. Susirūpinę, ateina pas mane administratorius ir sako: — Broadway Teatro valdytojas Smith grumoją sumazinti pusiau savo apskelbimą nedėdienio numeryje.

Kodėl? — klausiu.

Sako, kad jūs jį perdaug svinilate. Jis buvo čia atėjęs vakar vakare ir šnekėjęs su seniu. Senis nori dabar su jumis pasikalbėti; turbūt kas-nors negera.

Seniu vadinome leidėją. Nuėjau jo ofisam.

Jūs šauniai vedate laikraštį, — sako jis man, — tik apie vieną dalyką norėčiau su jumis pasikalbėti. Mr. Smith, Broadway Teatro valdytojas, buvo vakar užėjęs pas mane. Skundėsi, būk jūs perdaug skaudžiai jį vaišinate.

Paskutiniame laike jis davė čia porą labai prastų spektaklių, — atsakiau — ir mes nieko daugiau apie juos nepasakėme, kaip tik gryną teisybę.

Taigi, aš žinau, tik, matote, Mr. Smith yra truputį perjautrus žmogus.

Visas žargėjas čia ir yra, — atsakiau, — kad visi mūsų miesto laikraščiai niekada dar nepasakė nė pusės teisybės apie spektaklius, kurie mus atlanco.

Taip, teisybė visada reikia pasakyti, — tarė leidėjas, — bet šiuo tarpu Broadway Teatro nebeliudykite. Atėjęs čia vakar vakare Mr. Smith tiesiai verkė verkė. Aš jam ir prižadėjau, kad kitąsyk pasirūpinsime taip aštriai jo spektaklių nekritikuoti. Jis visada duoda mums gerus, didelius savo apskelbimus; nu, žinote, su tokio žmogum pyktis negalima.

Stengiausi visokiais argumentais parodyti, kad kritika vis-

da turėtų būti laisva, nevaržoma jokia baimė, tečiaus išeidamas iš leidėjo ofiso jaučiaus, kad kovoje su Milžinu Nusiminimu aš tapau sumuštas....

O tas Milžinas Nusiminimas tai — business ofisas, leidėjo klišenius.

Nuėjau ir pasakiau dramatiško skyrus redaktoriui, kad darytų taip, kaip leidėjas įsakė. Ir man pavesta apkariauti miestais, turįs daugiau kaip du šimtus tikstančių gyventojų. Ir aš buvau pasirengęs kovon.

Mažai nusimanydamas apie kliūtis, kurias man prisieis susitikti, žengiau užsibrėžtu keliu. Tūlą laiką kelias man buvo lygus. Bet tik trumpą laiką. Ant pirmojo užsisukimo, netikėtai, jau susitikau akis į akį su Milžinu Nusiminimu. Ir apie šitą ve Milžiną pasirūžau dabar parašyti, — ne dėlto, kad šiam savo dešimtmeciam veiklume matyčiau ką-nors perdaug nepaprasta atsitikus, bet dėlto, kad tai, kas man prisiejo patirti ir pergyventi, tą patį beveik turi patirti ir pergyventi daugybė kitų šios šalies dienraščių vyriausiųjų redaktorių. Aš ypačiai noriu nurodyti j tas sąlygas, kuriose prisieina apdirbti laikraštis. Aš, matote, visus įsakymus gaunu iš business ofiso, taigi leidejo.

Pasirūpėme dabar, kaip tas atsiliepiu ne tik į vyriausįjį redaktorių, bet į skaitytojus, į apskelbimų davėjus ir į visuomenę abelnai.

Pačnuos dienraščio vedimą į savo rankas, veikiai mano doma buvo atkreipta į dramatiškąjį skyrių. Kiek man teko pastebėti, nei vienas mūsų vietinių laikraščių neturėjo drąsos duoti teisingos, mano nuomone, rimtos ir bešališkos kritikos. Atkeliaus, pavyzdžiui, nekam tikusi trupa, nei vienas laikraštis, būdavo, nepasakys, nedrįs pasakyti, kad drama, ir kas, sulosta blogai. Čia ve man buvo pirma proga užgauti atsakoma stiga širdyse keleto tūkstančių teatrų lankytojų. Tuojau įsakiau dramatiškojo skyrus redaktoriui ir jo štabui, kad nuo šios dienos jis būtų tiesus ir mandurį vadintų menturiu.

Lyg tyčia, tuo laiku buvo atsiliepiu nieku-niekiausios rūšies teatro trupa. Ir tuo tarpu kaip kiti laikraščiai jos supuvusius spektaklius glostytė glostė ir lygino, mes, atpenč, stojome atvirai ir pasakėme teisybę taip, kaip ją matėme. Nesitiekėju anaipol, kad tokį didelį įspūdį padarysime tuo į žmones! Tūkstančiai skaitytojų plūksnojo mums į petį ir gyrė mūsų atvirumą ir nepriklausomybę.

Bet įvyko kas netikėta. Susirūpinę, ateina pas mane administratorius ir sako: — Broadway Teatro valdytojas Smith grumoją sumazinti pusiau savo apskelbimą nedėdienio numeryje.

Kodėl? — klausiu.

Sako, kad jūs jį perdaug svinilate. Jis buvo čia atėjęs vakar vakare ir šnekėjęs su seniu. Senis nori dabar su jumis pasikalbėti; turbūt kas-nors negera.

Seniu vadinome leidėją. Nuėjau jo ofisam.

Jūs šauniai vedate laikraštį, — sako jis man, — tik apie vieną dalyką norėčiau su jumis pasikalbėti. Mr. Smith, Broadway Teatro valdytojas, buvo vakar užėjęs pas mane. Skundėsi, būk jūs perdaug skaudžiai jį vaišinate.

Paskutiniame laike jis davė čia porą labai prastų spektaklių, — atsakiau — ir mes nieko daugiau apie juos nepasakėme, kaip tik gryną teisybę.

Taigi, aš žinau, tik, matote, Mr. Smith yra truputį perjautrus žmogus.

Visas žargėjas čia ir yra, — atsakiau, — kad visi mūsų miesto laikraščiai niekada dar nepasakė nė pusės teisybės apie spektaklius, kurie mus atlanco.

Taip, teisybė visada reikia pasakyti, — tarė leidėjas, — bet šiuo tarpu Broadway Teatro nebeliudykite. Atėjęs čia vakar vakare Mr. Smith tiesiai verkė verkė. Aš jam ir prižadėjau, kad kitąsyk pasirūpinsime taip aštriai jo spektaklių nekritikuoti. Jis visada duoda mums gerus, didelius savo apskelbimus; nu, žinote, su tokio žmogum pyktis negalima.

Stengiausi visokiais argumentais parodyti, kad kritika vis-

da turėtų būti laisva, nevaržoma jokia baimė, tečiaus išeidamas iš leidėjo ofiso jaučiaus, kad kovoje su Milžinu Nusiminimu aš tapau sumuštas....

O tas Milžinas Nusiminimas tai — business ofisas, leidėjo klišenius.

Nuėjau ir pasakiau dramatiško skyrus redaktoriui, kad darytų taip, kaip leidėjas įsakė. Ir man pavesta apkariauti miestais, turįs daugiau kaip du šimtus tikstančių gyventojų. Ir aš buvau pasirengęs kovon.

Mažai nusimanydamas apie kliūtis, kurias man prisieis susitikti, žengiau užsibrėžtu keliu. Tūlą laiką kelias man buvo lygus. Bet tik trumpą laiką. Ant pirmojo užsisukimo, netikėtai, jau susitikau akis į akį su Milžinu Nusiminimu. Ir apie šitą ve Milžiną pasirūžau dabar parašyti, — ne dėlto, kad šiam savo dešimtmeciam veiklume matyčiau ką-nors perdaug nepaprasta atsitikus, bet dėlto, kad tai, kas man prisiejo patirti ir pergyventi, tą patį beveik turi patirti ir pergyventi daugybė kitų šios šalies dienraščių vyriausiųjų redaktorių. Aš ypačiai noriu nurodyti j tas sąlygas, kuriose prisieina apdirbti laikraštis. Aš, matote, visus įsakymus gaunu iš business ofiso, taigi leidejo.

Pasirūpėme dabar, kaip tas atsiliepiu ne tik į vyriausįjį redaktorių, bet į skaitytojus, į apskelbimų davėjus ir į visuomenę abelnai.

Pačnuos dienraščio vedimą į savo rankas, veikiai mano doma buvo atkreipta į dramatiškąjį skyrių. Kiek man teko pastebėti, nei vienas mūsų vietinių laikraščių neturėjo drąsos duoti teisingos, mano nuomone, rimtos ir bešališkos kritikos. Atkeliaus, pavyzdžiui, nekam tikusi trupa, nei vienas laikraštis, būdavo, nepasakys, nedrįs pasakyti, kad drama, ir kas, sulosta blogai. Čia ve man buvo pirma proga užgauti atsakoma stiga širdyse keleto tūkstančių teatrų lankytojų. Tuojau įsakiau dramatiškojo skyrus redaktoriui ir jo štabui, kad nuo šios dienos jis būtų tiesus ir mandurį vadintų menturiu.

Lyg tyčia, tuo laiku buvo atsiliepiu nieku-niekiausios rūšies teatro trupa. Ir tuo tarpu kaip kiti laikraščiai jos supuvusius spektaklius glostytė glostė ir lygino, mes, atpenč, stojome atvirai ir pasakėme teisybę taip, kaip ją matėme. Nesitiekėju anaipol, kad tokį didelį įspūdį padarysime tuo į žmones! Tūkstančiai skaitytojų plūksnojo mums į petį ir gyrė mūsų atvirumą ir nepriklausomybę.

Bet įvyko kas netikėta. Susirūpinę, ateina pas mane administratorius ir sako: — Broadway Teatro valdytojas Smith grumoją sumazinti pusiau savo apskelbimą nedėdienio numeryje.

Kodėl? — klausiu.

Sako, kad jūs jį perdaug svinilate. Jis buvo čia atėjęs vakar vakare ir šnekėjęs su seniu. Senis nori dabar su jumis pasikalbėti; turbūt kas-nors negera.

Seniu vadinome leidėją. Nuėjau jo ofisam.

Jūs šauniai vedate laikraštį, — sako jis man, — tik apie vieną dalyką norėčiau su jumis pasikalbėti. Mr. Smith, Broadway Teatro valdytojas, buvo vakar užėjęs pas mane. Skundėsi, būk jūs perdaug skaudžiai jį vaišinate.

Paskutiniame laike jis davė čia porą labai prastų spektaklių, — atsakiau — ir mes nieko daugiau apie juos nepasakėme, kaip tik gryną teisybę.

Taigi, aš žinau, tik, matote, Mr. Smith yra truputį perjautrus žmogus.

Visas žargėjas čia ir yra, — atsakiau, — kad visi mūsų miesto laikraščiai niekada dar nepasakė nė pusės teisybės apie spektaklius, kurie mus atlanco.

Taip, teisybė visada reikia pasakyti, — tarė leidėjas, — bet šiuo tarpu Broadway Teatro nebeliudykite. Atėjęs čia vakar vakare Mr. Smith tiesiai verkė verkė. Aš jam ir prižadėjau, kad kitąsyk pasirūpinsime taip aštriai jo spektaklių nekritikuoti. Jis visada duoda mums gerus, didelius savo apskelbimus; nu, žinote, su tokio žmogum pyktis negalima.

Stengiausi visokiais argumentais parodyti, kad kritika vis-

BIBLIOGRAFIJA.

"Aušra". No. 1. Dėsavaitinis iliustruotas laikraštis, skiriamas darbo žmonėms. Vilnius, Spalio mėn. 6 d. 1911 m.

"Aušra", sprendžiant iš Redakcijos straipsnio "Į skaitytojus", skiriama ypač Vilniaus gubernijos lietuviams. Žodžiai: "dabar Vilniaus gub. lietuviams pasirodo "Aušra" ir kelia iš miego...." aiškiai sakytė sako mus, jog "Aušra" skiriama Vilniaus gub. lietuviams, tuo tarpu Redakcijos atsakymuose — atsakyme p. A. K. iš Panevėžio sakoma: "Aušra" rūpinis visos Lietuvos reikalais ir skiriama ne vien vilniečiams". Kaip dabar suprasti, kam ištikrųjų skiriama "Aušra"?

Atsakymą šian klausiman gali mums duoti tik patšai "Aušros" turinys, ne mažiau taip-pat ir kalba, kokia "Aušra" rašoma.

Pasirūpėme j turinį. Čia be leidėjų straipsnio "Į skaitytojus", kuriuose nurodoma, kam leidžiama "Aušra", kokios priežastys privertė leidejus išleidinėti "Aušrą" ir t. t., randame dar *Lindo Geros* eiles — Aušros gandas, K. P. K. — Sv. Marija — Rožančiaus Karalienė, V—s — Tėvynė ir kalba, A. — Prigimties galybė, *Lindo Geros* eiles — Dainelė, *Kun. Vl. Mirono* — Keršio pirkioj, P. K. — Marijampolės ūkio paroda, *Saulėlio* — Šiaulių ūkio paroda; toliau eina skyrus "Kas girdėti", kuriame surankiota iš kitų laikraščių žinutės (bažnytinės žinios, iš Lietuvos, iš Rusijos, iš svetimų šalių). Tai ir visas "Aušros" pirmojo numerio turinys.

Taip straipsniai, taip lygiai smulkiosios žinutės taikytą rašyti taip, kad suprastų juos ir laikraščių dar neskaityęs ligšiol žmogelis. Tik ar pasisekė tai rašytojams — tai jau antas klausimas. Aš sakysiu, kad ne visai tai pasisekė. Kalba "Aušros" — tai gyva "Saltinio" ir "Vilties" kopija.

Stai žiupsnelis žodžių, kuriuos vargu beg supras Vilniaus gub. lietuvis, jei jis ligšiol nėra skaitęs jokio lietuvių laikraščio:

banda, gandas, uolus, skaušmas, kliūtis, nūdien, saviti, priešininkas, smuikas, įrankis, griežimas, gėlės, narsus karžygis, nebestengia, pabugęs žirgas, išsvojatos, apšarmojęs, tėvas, sugėbėti, skersėti, budėti, ūkininkas, dalykas, trūksta (supr. stinga), pavyko, surengė, įvairus, užsieniai, pavyzdinis, patenkinti, sutvarkyti, bendrovė, karas, indomus, valstybė, linkėjimas, pirklys, ir t. t.

Sie žodžiai, be abejo, yra grynai lietuviški, bet Vilniaus gub. lietuviams daugumoje nesuprantami. Aš įsivaizdinu sau švenčionių apskričio žmogų, neskaityčią ligšiol jokio lietuvių laikraščio, kuriam, jei pateks rankosna "Aušra", vargiai begu supras jį są. Tas pat bus ir su gretimioje Ežerėnų apskr. (Kauno gub.) žmonėmis. Šiuodu apskričių gerai žinau ir drąsiai sakau, kad "Aušra", jei ji skiriama rytiečiams lietuviams šviesi, turėtų būti rašoma daug suprantamia, kalba turėtų būti artimesnė Vilniaus žmonių kalbai, o kur jau negalima pasakyti taip, kaip žmonės sako, tai ten, padėjus gryną pavadinimą, būtinai reikia padėti kabėse ir paaiškinimus. Apskritai, paaiškinimų turėtų būti kuo-daugiausia, nes dabartinė "Aušros" kalba ne visai suprantama.

Šiaip ar taip, jei "Aušros" vedėjai ir toliau taip rašys, kaip jie šiame numeryje rašo, tai bergėdžias, man rodos, bus jį darbas — prie neskaityčiojo sunku bus prieiti, nes jis "Aušros" nesupras. Man rodos, kad tokia kalba "Aušra" nereikalinga. Juk yra "Spindulys" — turinį "Aušrą" panašius. Kam tat du vienos rūšies laikraščiai! Kam varžytinės!

Baigdamas rašyti, turiu pastebėti, kad pirmajame "Aušros" numeryje nei žodžio neužsiminama apie Vilniaus lietuvių padėjimą, apie jų teises bažnyčioje, apie santykius su lenkais ir tt. O tai juk labai svarbūs praiečiai, pro kuriuos tylois praiečiai vis tiek juk negalima bus. Šiaip ar taip, o svarstyti jie prisieis. Kaip j tai žiūrės "Aušros" Redakcija — pamatysime vėliau.

"Aušrą" leidžia Vilniaus gub. kunigų lietuvių įsitikėjimo bendrovė, redaguoja kun. P. Kraujalis. A. Vėgelė.

NAUJI RAŠTAI

Filosofijiniai Tolstojaus doros mokslo pamatai. Parašė Perkūnas. Seinai. Laukaičio, Dvanausko, Narjausko ir B-vės spausdėje. ("Vadovo" išleidimas No. 4). Psl. 58. Kaina 50 kap.

Kunigo Kazimiero Jauniaus Lietuvių Kalbos Gramatika. Peterburgas. Mokslių Akademijos Spausdėje. 1911. Psl. VIII+216.

Józef Albin Herbaczewski. Glos Bolu. (Sprawa odrodzenia narodowego Litwy w związku ze sprawą wyzolenia narodowego Polski). Kraków, 1912. Księgarnia S. A. Krzyżanowskiego. Psl. 206.

G. Petkevič. Materiali po Narodnoy Medicinie Litovcev. S. Peterburg. Tipografija Imperatorskoj Akademij Nauk. 1911. (Žurnale "Živaja Starina", god XX. 1911).

"Aušra". Dėsavaitinis iliustruotas laikraštis, skiriamas darbo žmonėms. I metai, Spalio mėn. 6 d. 1911 m. No. 1. Leidėjas: kun. Vl. Mironas. Redaktoriaus: kun. P. Kraujalis. Kaina metams 1.50 rubl.; užsienioje 2 rubl. Adresas: Vilnius, "Aušros" Redakcija prie Sv. Mikalojaus bažnyčios.

Dr. A. J. Žimontas. Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo. Brooklyn, N. Y., "Vienybės Lietuvninkų" spauda ir lėšos. 1911. Psl. 25. Kaina 10 centų.

REDAKCIJOS ATSAKYMAL.

V. A. Zaleskui, Duvernion, Ill. Sala Vancouver yra ant Didžiojo oceano, priešais Britiškosios Columbias sauszemį. Galima ten keliauti garlaiviais plaukiančiais iš Seattle, Wash. į Kanadą. Galima taipgi keliauti Alaskos didžiojo geležinkelio iki galo, o paskui garlaiviu nukelti ant Vancouver salos. Sala ta priguli Anglijai.

Gribštai, Worcester'j. Raštas per ilgas ir asabiški jame reikalau, koki skaityttojams mažai rūpi. Iš visko matyt, kad Tamistos su B. nesuteikiate. Privatiskus nesutikimus reikia be laikraščių užbaigti, jeigu geruoju negalima, tai tokių reikalų užbaigimui yra teismai, bet ne laikraščiai.

Vilkui, So. Boston. Tai visai privatinis reikalas. Jeigu gerimj buvo, o svečiai negėrė, tai svečių reikalas ir jų vaišintojo.

MARGUMYNAI.

Indomybė. Šių metų lapkričio 11 dieną, taigi šeštadienį, siunčiamieji laikai bus pažymėti krasos antspaudu, turinčiu nepaprastą skaitlinę. Būtent, data antspaudė bus pažymėta triguba skaitline vienuolika: 11, 11, 11, kame vėl skaitlinė 1 atsitarkoja šešis sykius. Krasos gi antspaudė ant laišky, krasoje priimtų tarp 11 ir 12 valandos, skaitlinė 11 atsitarkoja keturis kartus, o 1 — devynius kartus; pagalias laikai su pažymė

Tikėjimų Istorijos Rankvedis.

Su paveikslais.

Parašė bendradarbiaujant kitiems mokslininkams

P. D. Chantepie de la Saussaye

Teologijos prof. Amsterdame.

Vertė J. Laukis.

tol, kad, kaip kartais yra sakoma, ne jos yra Bramoje, bet Brama gyvena jose, kaip pradžia, įeinanti į sudėjimą; prietam jos, kaip esančios nuo amžių, nevisai jame ištrpsta. Bet kadangi daiktai išpradži atsirado nuo Bramos, tai jie turi būti prie jo dvejojimo atnašoję: išpradžių daiktai buvo Bramoje kaip užsinešimai ir pasidarė iš jo sulyg Bramos valios veiksmo, kuris ir yra tvėrimu; antra, po tvėrimui, jie sulyg savo esybės visgi nesiliauja jame būti. Visa kas gyvas yra suprantama kaip esantis vėlių persikeldinėjimo padėjime (samsara), nuo kurio vėlė gali išsigelbėti Bramos pažinimu, bet ne darbais; po to ji keliai Bramos svetian amžinam laimingam gyvenimui ir apturi dalyvumą jo dieviškoje upatybėje, išskiriant vienokį jo galybę išduoti iš savęs svietą, valdyti juoni ir vėl jį priimti į save. — Matome, kaip daug šioje sistemoje palikta vietos daiktų tikrybei; bet dar svarbesnė yra ta rolė, kurią lošia joje asmuo; nes, iš vienos pusės dievas sulyg savo esmens yra pavieninė pradžia, iš kitos pusės, vėlė teigti turi tikrą ir vienvalinę pavieniskybę, kuri pasiliuosuoja nuo bastymosi ne tuomi, kad ji savo pačios pasistengimu pažysta savo vienumą su Brama ir pereina į Bramą, bet tuomi, kad, su maloninga Bramos pagalba, ji išmoka pažinti ir apmąstinti jo esmę, ačiū kuriam įgija augštesnį amžinos laisvės ir jo dangiųjų laimės padėjimą.

Bet savistovybę, kurią tokiu būdu Ramanudža įvedė daiktų tikrybei ir vėlės pavieniskybei, ne visus tepakakino. Pamatinis ir šitos sistemos pobūdis vis dar tebuvo monistiškasis ir daiktai buvo tik kaip dievo priskaitomybės. Nepatenkintas tuomi Anandatirta, arba Madva įsteigė savo dualistinę sistemą, kurioje buvo padarytas griežtas skirtumas tarp: 1, dievo ir vėlių, 2, dievo ir daiktų, 3, vėlės ir daikto, 4, tarp įvairių vėlių, 5, tarp įvairių daiktų. Čion, kaip matome, išnyksta jau paskutinis Vedantos masčių atspindimas; bet naujas mąsties budas neprivedė prie naujo tikėjimo ir Bagavata tikėjimo pobūdis užsiliko ir Madva sektose.

Pas Vallaba gi sektą negalima nepastebėti visiško tikėjimisko pobūdžio perdėrimo; drauge su spiritualistiškuoju svieto supratimu čion išnyko teigti ir dvasiška pasaulėvalga ir idėjos apie Dievą ir žmogų, apie gyvenimą ir laimę, išsidirbusios Višnu tikėjime, įgijo žiaurų, jausmišką pobūdį Vallaba pasekėjų Krišnos kultė. Dangus vadinama čia Goloka, karvių svetias; jame gyvena Krišna ir Gopos, su kuriais palaimintieji amžinai kartoja dievo jaunybės nuotikus.

Filozofiškos Sivaity sistemos pasiremia filozofija Sankija teip lygiai, kaip Višnuitų sistemos Vedanta, bet dar labiau nusitolina nuo pradinės mokyklos, priimdamos griežtai teistišką ar greičiau deistišką pobūdį. Svetas susideda iš trijų esminių: dievo, vėlių ir medžiagiškų daiktų; jie sulyg savo esmens ir nuo amžių skiriasi vienas nuo kito. Teisybė, dievas sutvėrė svietą, bet tik kaip veikiantį priežastis (causa efficiens), o ne kaip medžiagišką priežastis, kaip mokina Vedantos pasekėjai, nes jis sulyg esmens skiriasi nuo visokios medžiagos. Jis sutvėria svietą, kaip puodžius ziedžia puodą, vadinasi, neuodamas pats medžiagos, arba kaip veidrodį atnuša paveikslus, vadinasi, budamas tiek pat mažai savyje užgautas šitumi procesu. Tas dievas yra Siva, kuris šeiminkinauja ant svieto teigti kaip apveizda.

Tokiu būdu gamta turi būti žiurima kaip veiksmas ir dievas kaip priežastis; bet, antra vertus, gamta (prakti) turi savo medžiagišką pradžią pati savyje, nes ji yra apdovanota plastiškąja galybe (pradchana); todėl ji iki tūlam laipsniui gali tvertis nepriklausomai, bet visgi yra valdoma Sivos per jo Sakti tarptinkybę (kaipo instrumentaliską priežastį), vadinasi, yra jo užlaikoma ir sunaikinama. Svetinio brudėjimo skraite yra vėlės, kurių yra daugybė įvairių pavidalų; josios yra uždarytos ir medžiaga ir todėl atitolintos nuo dievo. Uždavinys yra tame, kad išliuosuoti vėlę nuo medžiagos pančių ir sugrąžinti ją dievui, panašiai gyvuliui (pasu), atliuosuojamam nuo retėžio, idant jis sugrįžtų pas savo savininką (pati). Sivos, kaip kaimenės šeiminko (pasu-pati) vardu buvo pavadinta svarbiausia sivaistiską sekta. Šitas atliuosavimas atsiūva, žiurint sulyg sistėmų skirtumo, arba per dievišką nulėmimą, arba per laisvą žmogaus užgaidą. Kelias į išganymą iš dalies yra apmąstinėjime (yoga), iš dalies ritualo padavadijimų seime (vidhi). Išganymo tikslu, sulyg šito mokinio pažiuos, negali būti įžengimas dievybė; išsigelbėjės nesistoją patim Siva, bet tik Sivaį panašum.

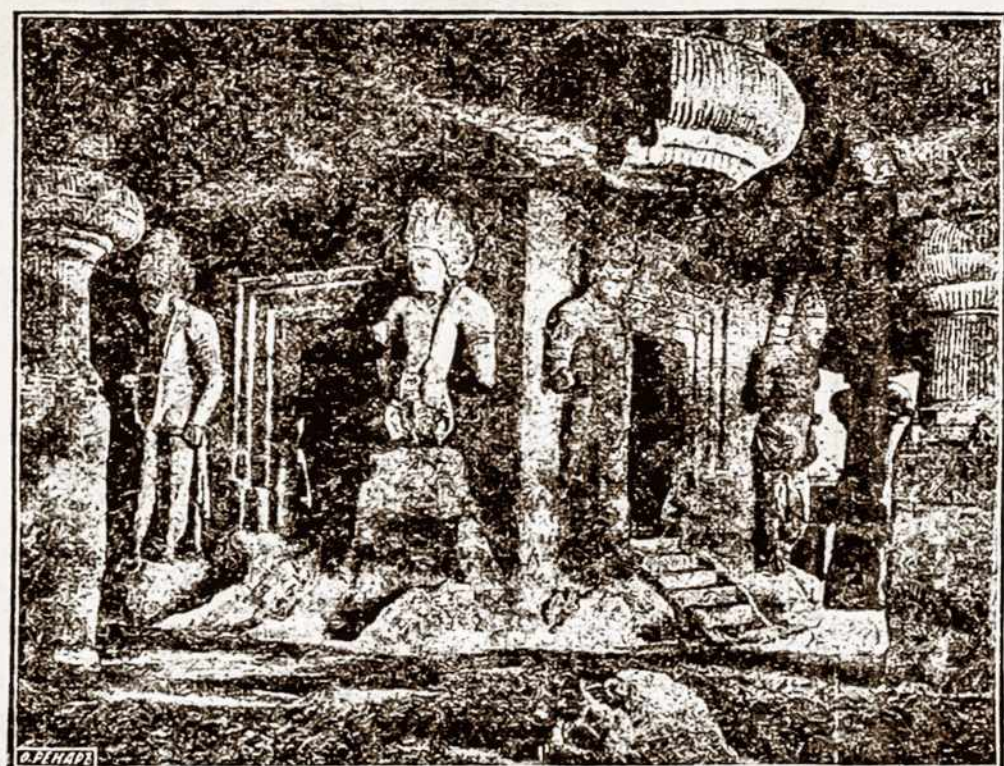
92. TIKĖJIMISKAS GYVENIMAS.

Atsinešimai prie dievų indyubėje yra teip pat įvairūs, kaip ir supratimai apie dievus; visoki dievotybės išvyzdžiai tiesiog atsako trims dievybės idėjos supratimo laipsniams, esantiems šitame tikėjime: pantejybei, teisybei ir fetisybei. Augščiausiu keliu į išganymą vis dar vienval skaitoma apmąstinėjimas, kuris praktiškame praitakyme tuojaus pasikeičia askytė. Kur vyrauja Vedantos pažvalgos, ten pažymėtas, kaip tikslas, susijungimas su dievybe vis dar yra pasiekiamas per tapas. Toliaus, mes matome, kaip šitas indų palinkimas parodo savo vyraujančią galybę net gilesniuose dievo garbinimo laipsniuose. Svarbiausią prie dievo atsinešimo formą ir tą naują, kurią suteikė iš šitos pusės indyubėje, padaro augščia minėtas praktiškasis dievotumas (bakti), esantis tiems, kurie patys (apmąstinėjimu bei askytė) negali pagelbėti sau laimę pasiekti. Indai paduoda daug aiškinimų šitam žodžiui, bet visi jie susieina į tą, jog bakti yra meilė prie dievo, arba atsidavimas dievui. "Bakti yra augštesnė, į dievą nukreipta meilė". "Bakti yra toksai dvasios stovis, kuriame nusikreipama nuo visa ko kito ir kuriame vieninteliu tikslu yra tas, kas patinka be pabaigos visųlaimingiausiam (dievui)". Teisybė, iš vienos pusės, sakoma, kad bakti yra "meilė, kuri remiasi augščiausio dievo pažinimu, arba yra vienvaliniamie vieno tik dievo apmąstinėjime", bet, iš kitos pusės, ji yra pasiekiamą paprastu atsidavimu, ir žodžiai, aiškiną bakti, tankiausiai turi tiesiogiskumo pobūdį: anurakti (įsimylėjimas), snecha (jausmiskoji meilė) ir t. t. Šita meilė yra teigti lyginama prie tarno klausybės, prie kuklikio įsitikėjimo. Bet šitame dalyke dievas ima ant savęs skatinimą. Jis eina žmones pasitikt, gelbėdamas jiems, laimindamas ir išganydamas juos. Tokiai yra ypatingai Višnu Ramos ir Krišnos pavidale. Kokiu būdu žmogus užsielpnė tokią dievišką malonę, yra ginčijamu tarp mokyklų dalykų. Ypatingai sulyg šito dalyko

atsiskyrė Ramanudžos pasekėjai ir vieni iš jų manė, jog žmogus pats pasiekia malonę, it beždionės kuklikis drutai įsikabinamas į savo motiną, kiti gi žmogų skaitė visiškai neveikiamuoju ir dievo atsinešimą prie jo prisistatė atsinešančios prie savo silpnų katyčių katės paveiksle. Bet kaip neišrodytū tiesioginiais dievo ir žmogaus prietikiais, vienok praktikoje jie turi daug tarpinių grindžių.

Visų pirma didelę rolę lošia kunigai, ne kaip aukų nešėjai, kaip antai Vedose, bet kaip mokytojai (guru) ir tikėjimisko gyvenimo keliarodžiai. Guru su savo asmeniu pasirodo esąs tarpininku tarp dievo ir žmogaus; net daugiau kaip tiek, jis gyvu dievybės atstovu, kuri įsikunijo jame ir jo asmenyje reikalauja sau garbės. Jis tam, kas juomi užsitiki, gelbsti pasiekti laimę, pildydamas visas tikėjimiskias priedermes, kurias antraip turėtų pildyti šis paskutinis, "panašiai tam, kaip motina priima vaistą, idant gydyti savo žindomą kukliką". Nors šitas guru veiklumas sulyg teorijos yra skirtas tik nemečiams, kurie negali būti džnana, karma, ar bakti, bet jo svarba siekia toli už šitų ribų, ir kaip terp valdančių luomų, teip liaudies minions guru greičiau yra butinu vadovu ir patarėju. Žemesniems luomams, kurie neturi nė pinigų nė apšvietimo ėmimui dalyvumo tikėjimiskame gyvenime, užtenka grynai paviršutinio dievo garbinimo, arba buru, arba tiesiog prijungimo prie kulto. Tokiu būdu ir čion mes matome, net gi labai pavojingame laipsnyje, kaip didelis yra indyubės tamprumas. Guru gyvenimiškai įvairiose sektose yra labai įvairūs. Kunigija nevisuomet yra surišta su kunigų kasta; vienok yra sektos, kurios susideda vien iš brachmanų ir t. t.

Svarbesnių sektų kultas atsiskiria nuo vėdiškojo visų pirma tuomi, kad jis susispecija apie šventnamius, kurių Indijoje yra baisi daugybė (džainistai ir buddistai turi teigti savo šventnamius); tankiai yra tai dideli namai su daugybe kiemų, svetainių ir koplyčių, pastatyti su didele dailenybe ir puikybe. Induistiskai pamaldai šventnamiuose pobūdingu yra tas, kad jos svarbos centras yra ne aukojime, bet įvairiausiame dievų ir stabų paveikslų garbinime, kuriame, žinoma, ir auka užima savo apribotą vietą. Kiekviena dievybė turi ne tik savo paveikslą pašvęstame jam šventnam, arba savo mažoje, pagodoje, bet paprastai teigti daugybę paveikslų ir simbolių, po kuriais ji yra garbinama. Šiteip ve, suakmenėjęs amonitas, bala-

Pav. 29. Šventnamio vidus Elefante.

grama ir augalas tulassi rīsi su Višnu kultu ir ypatingai fallos (linga) su Sivos kultu; jis net ir yra taja viršutinė forma, po kuria Siva yra garbinamas. Nors šitas kultas linga apima teigti atsakančią moterišką simbolą (joni), bet su šitais paveikslais nesirīša joki nepriderami suopročiai ir jie patys priėmė kontuso ir prizmos formą. Linga kultas neturi atsakančio sau pavyzdžio vėdiškame laike ir abelnai skaitoma vietiniu; jis yra nepaprastai labai išsiplatinęs Indijoje, kur kiekvienoje vietoje, ypatingai šventose vietose galima matyt akmenines lingas.

Bet jei tokiu būdu fetisybė tvirtai įsigyveno šventnaminėje pamaldoje, tai paskutinėji turi ir savo augštesnius elementus: visų pirma giedojimą, kurio pasekme buvo turtingos himnų raišlavos išsivystymas. Induistiskosios stot-ros, garbinamosios giesmės, kurių nesuskaitoma daugybė, abelnai padaro gražiausią šito tikėjimo pusę ir sulyg savo tikėjimiskos vertės stovi nesulyginamai augščiau, negu teip išgirtieji Vedos himnai. Šis Wilsono duotų paveikslų skaitliaus (I, 270 ir sek.), du gali būti mums pavyzdžiais. "Tu — valdove, lai garbina tave, visa gyvastis tavjė. Tu — mano gimdytojai, aš tavo vaikas; amžina laimė pareina iš tavo dosnybės. Niekas nežino tavo galo. Augščiausias valdove tarp augščiausių, tu valdai visu esančių ir visa, kas ima pradžią nuo tavęs, klausu tavo valios. Kas tave sujūdina, kas tave linksmina, tai tu vienas žinai; Nanak, tavo vergas, su gryna širdžia aukoja tau šitą." Kitas himnas: "Mylėk jį ir atiduok jam visą savo širdį! Svetas surištas su tavim tik laime ir gerove. Niekas nepildo kito prašymo. Kol pas tave yra turtas, daugelis ateis ir apės apie tave; aplėis jis tave — ir jie išbėgios ir niekas nesiliks prie tavęs. Pati, kuri tave myli, ir visuomet ant tavo krutinės, tavo vėlei apleidus tave, su išgascia bėgs nuo negyvelio. Teip atsitinka sviete su visa ku, kam mes esame atsidavę. Todėl, o Nanake, paskutinėje tavo valandoje turėk viltį tik pas Gari." Priesingumas tarp svietiškojo kelio ir išganymo kelio yra vienvaliniu uždaviniu stotrose ir dievobaiminguose apmąstinėjimuose.

Bet tikras šventnaminės pamaldos pobūdis apsiereiskia murgame ceremonijų įvairume, kurių formoje atsibuva šventi veiksmai. Jie tankiai turi, ypatingai sivaistiskame kulte, visai primityvišką pobūdį; net klasiškame mokybiškame sivaistiskos teologijos veikale prisimena, jog apceigos susideda ne tik iš apsimazgojimų, aukojimų, maldų atkalbėjimo ir iškilmingų procesijų, bet ir iš juokų, giedojimo ir sokių, net iš kriokimo, drebėjimo ir svyravimo, iš pamylių ir beprotiškų kuno krutėjimų, iš murmėjimo besuomoniškų kalbų, apskritai iš visų galimų ligustos ekstazos apsiereiskimų. Regyklą iš šventnaminio kulto nupiešė Burges savo pasakojime apie šventnamį ant Ramisvaram salos, kur svarbiausią rolę lošia Ammono dievo kultas (Indian Antiquary, 1883). Anksti rymetę, auštant, trimituoja ir bugnija ties Ganunamo pagoda; muzikantai, šokėjos, tarnai, kurie visi jau išsimaudė, nušdami bugnan su lermu eina ir atidaro šventnamio duris, ziebia šviesas, gamina valgi šventnamio tarnautojams ir t. t. Štai kunigas su didele svita eina į didžiąją koplyčią, kur dievas gulį patale, ziebia jam kamparinę žibyklą, deda jam vaisius ir riešutus ir po draug su nepaprastu mandagumu kelia jį iš miego. Pasukauksindį dievo paveikslą sodina ant palankino (nešyklės) ir iškilmingai neša į šventnaminę svetainę; prie to netrukta nė muzikos nė šokančių mergaičių, svyturių šviesos ir sidabrinių užtiesalų. Potam šventnamio tarnautojai pradeda liaus bus.)

VYRŲ VERGUVĖ

TRIŲ PAVEIKSLŲ KOMEDIJA

(Suzetas imtas iš francūzių pjesos: "Les Maris sont esclaves" par A. de Leris).

Rusiškai parašyta A. N. Ostrovskio.

Sulietuvino M. Rastenis.

—:O:—

(2r. nr. 43).

VARONIKA. Kaip tai — nežinau?

MARIUTĖ. Taip sau, bandau.... Nori, aš tau pasakambįsiu maršą iš "Fausto"? Ne, ką aš kalbu, valcų....

VARONIKA. Skambink, mano brangioji, ką tik nori.... Ties poneliai tave vieną paliko?

MARIUTĖ. Svaitys nuėjo savo kabinėtan, o Guglis išėjo. Ar teisybė, kad jis nedrąsus?

VARONIKA. Nežinau. O ką?

MARIUTĖ. Taip sau.... O, kaip aš mėgtu valcą iš "Fausto"!

VARONIKA. Tai paskambink, jeigu mėgti....

MARIUTĖ (atsikelia). Mam rodos, kad jis kažko susirūpinęs.

VARONIKA. Kas? Ak, taip.... Guglis.... Suprantama, atsakymo laukia.

MARIUTĖ. Kokio atsakymo?

VARONIKA. Vyras man sakė, kad jis ketinąs gauti kokią ten valdišką, ar kitokią, vietą.

MARIUTĖ. Ar jis tik tuo ir užsiėmęs?

VARONIKA. Tai kuo daugiau?

MARIUTĖ. Aš nežinau.... Man rodos.... jis lyg ko tai liūdėtų.

VARONIKA. Aš nepastebėjau. Mano vyras su juo labai status, tai ir aš juo pilnai įsitikėjusi. Gal būt jis tau patiks.

MARIUTĖ. O, ne! Aš jo beveik nepažįstu.

VARONIKA. Bus proga mums jį arčiau pažint. Mano vyras jam pataria painti vasarai tuos daržus namikuos.

MARIUTĖ. Ak, tai jis gyvės visą vasarą?

VARONIKA. Galimas daiktas, nes būk jam trankytis visur nusibodę.

MARIUTĖ. O, taip!

VARONIKA. Bet, gal būt, tas kai-kam gali nepatikti?

MARIUTĖ. Anaipol!.... Be to, dar to svaitys geidžia. Ir kas čia bloga?

VARONIKA. Žinoma.... gal tik tas, kad jis liūdi.

MARIUTĖ. Gal nedrąsus....

VARONIKA. Taip, gal nedrąsus.... Jam reikėtų mūsų statumą pažinti.

MARIUTĖ. Linksmai gyvėsime vakacijos laikus. (Incina Petraitis).

SEPTINTA SCENA.

MARIUTĖ, VARONIKA ir PETRAITIS.

PETRAITIS. Ar dar Guglis nesugrįžo?

VARONIKA. Ne. Mes tik-kai apie jį kalbėjomės....

MARIUTĖ. Mano, kad jis kažko liūdis.

MARIUTĖ. Aš pasakiau.... kuo nors užsiėmęs.

PETRAITIS. Gal būt.... bet mes jį išjūdysim. Judvi man padėsite. Jūs jį pamylėsite, kai pažįsite arčiau. (Žmonai). Mariutė nei neklaus.

VARONIKA. Ne, ji girdi. (Mariutė, kuri stovi pasiremusi ant piano). Apie ką tu mąstai?

MARIUTĖ. Apie nieką.

PETRAITIS (prieidamas prie lango). Guglis eina. (Žmonai). Eik, širdut, pagaminti pietų.

VARONIKA (tyliai tyriui). Ar tu pats vienas nori su juo pasilikti?

PETRAITIS. Tik porai žodžių.

VARONIKA. Mariutė, ar nenori man padėt triūstis apie pietus? Aš dar turiu šiuur-tur pasiūstį tarnaitę. (Varonika išeina durimis po dešinės. Mariutė užpakalinėmis durimis beidama susitinka su Gugliu, kuris labai sujūdintas; jis jai linksi ir akimis lydi. Incina Tamošūnas. Guglis susijūdęs vaikščioja po kambarį, Tamošūnas stovi ir tyli).

ASTUNTA SCENA.

PETRAITIS, GUGLIS ir TAMOŠŪNAS.

PETRAITIS. O, Dievulėliau! Ką reiskia tas sujūdintas? Pas jus buvo, turbūt, baisus susitikimas?

GUGLIS. Nieko tokio nebuvo.

TAMOŠŪNAS. Visai nieko! Aš liūdininkas.... Aš pas jį buvau užėjęs....

GUGLIS. Kaip tik aš durysna, tai kiemsargis, mane pasitiks, šypsodamas ir sako: "Ponia išvažiavo".

TAMOŠŪNAS. Išvažiavo.

PETRAITIS. Neatsižvelgdama nei į savo vargą, ji išvažiavo?

GUGLIS. Visai nusiraminus.... Gailiuos, kad neužtikau, labai gailiuos! Bet, užėjęs viršun, broleliai, ką aš pamačiau! Ar tau nepasitaikė kada-nors būti karo lauke?

TAMOŠŪNAS. Man pasitaikė.

PETRAITIS. Man ne.

GUGLIS. Ir man nepasitaikė. Supraskit.... Bet ne! Jus to suprast negalėsite. Tą reikėtų pamatyti: drapanos ir baltiniai išmėtyta, sudraskyta į lupatas.... Indai, stiklai, kedės sulaužyta, sudaužyta; kiniškas blūdas sukultas į trupinius! Šiuo kartu ji savo nervus labai gerai ramino. O, jei ji man būtų pakliuvusi toj valandoj!.... Na, aš būčiau pajutęs ir-gi būtiną reikalą nuraminti savuosius nervus!

TAMOŠŪNAS. Tai jau ir aš būčiau padėjęs.

PETRAITIS. Jūs vakar sakėt, kad reikia visuomet gerumu....

TAMOŠŪNAS. Taip, gerumu! Vakara ji mane taip pavėlėjo, kad jau ir aš savo nuomonę perkeičiau.

PETRAITIS. Gera būtų, kad ir Guglis tą padarytų.

GUGLIS. Pakliuvo man ant pakuros beesanti dėžutė su daiktais, aš ją ir pagriebiau....

PETRAITIS. Ir sudaužė?

TAMOŠŪNAS. Ne, tik buvo užsimojęs.

GUGLIS. Atspėk, kas iškrito iš dėžutės?

PETRAITIS. Laiškas?

GUGLIS. Ne; kokie galėtų būti laiškai pas nepažįstančią raštą!

PETRAITIS. Tai kas daugiau?

GUGLIS. Paveikslėlis. Fotografiskas paveikslėlis.

PETRAITIS. Vyriskio?

GUGLIS. Saugiai paslėptas, pačioj apačioj, dar po priedangsteliu kvepalais išlaistytul....

PETRAITIS. Kaip brangmena. Na, dabar tu pasi-tenkins? Tu sakei, kad tau nēr progos skystis dėl jos dorumo....

GUGLIS. Visada taip kalbama, kol nepasitaiko. Atsitiko, tai jau katės širdį ir drasko.

PETRAITIS. Ištikro, kas tau?

GUGLIS. "Kas tau!" Tas man, kad aš apjuoktas, apkvailintas! Aš maniau, kad mane baisiai myli.

PETRAITIS. Tu žinai lošą pralošos? Tai toks žaislas: kas daugiau atiduoda pralošdamas, tas išlošia.... Ar paveikslėlis pas tave?

TAMOŠŪNAS. A, cha, cha, cha! Kaip-gi! Pasiėmėm.

GUGLIS. Biau! Štai, pasižiūrėk!.... Kvailutis žmogelis, prastutis, bet išrodo daug apie save manąs. (Paduoda Petraitiiui). Ir dar vanilė kvepia.

DEVINTA SCENA.

PETRAITIS, GUGLIS, TAMOŠŪNAS, VARONIKA (incina nepastebėta). Vėliaus MARIUTĖ.

PETRAITIS (prisižiūrindamas į paveiksluką). Taip, gražumo jame nėra.

VARONIKA (prieidama). Į ką jūs žiūrite?

PETRAITIS. Nieko, taip sau. Vizitinė korčiukė....

GUGLIS. Taip, taip, vizitinė. (Į šalį). Prasideda krata.

VARONIKA. Man pasirodė — fotografija.

PETRAITIS. Netikus.

GUGLIS. Sudraskyt ir išmest.

VARONIKA (sulaiko jį). Parodykite man, jeigu čia nieko slapta nėra. (Petraitis duoda jai paveikslėlį). Kokiuo būdu jums pakliuvo Narcizo paveikslėlis?

PETRAITIS. Narcizo?

GUGLIS. Kokio Narcizo?

VARONIKA. Tai barzdaskutys, kuris man plaukus taiso.

TAMOŠŪNAS. O, cho, cho, cho! Barzdaskutys!

GUGLIS. Barzdaskutys! (Beveik alpsta).

PETRAITIS (prilaiko jį). Tau galva sukasi, tu sakei, kad vanilė kvepia.

VARONIKA. Taip, tas tiesa.

GUGLIS (į šalį). Juodu užsidarę kasdiena išbūdavo po dvi valand....

VARONIKA (tyriui). Kur tu jį gavai?

PETRAITIS. Pas kiemsargį. Narcizas, turbūt, savo paveikslus po visus namus išnešiojo, kur tik moterims plaukus taiso.

VARONIKA. Jis, rodos, stengiasi save kuodaugiausia išsigerinti ir įrengti puikią barzdaskutyklą; mano apšvest ir, rodos, sugebėjęs merginą gauti su geru kraičiu.

PETRAITIS. Mano apšvesti?

VARONIKA. Taip. Kol-kas laukias, kad jo mergina sutaupyty daugiau pinigų.... Berods tarnaitė esanti.

GUGLIS. Tamista ją pažįsti?

VARONIKA. Tik iš jo žodžių žinau. Turinti didelių juodus plaukus.

GUGLIS (į šalį). Jina!

VARONIKA. Privilyojimui tai tas gerai.

GUGLIS. Barzdaskutiui. (Į šalį). Su priedu mano pinigų. (Incina Mariutė).

MARIUTĖ. Sveteliai, valgis ant stalo.

VARONIKA (rodo jai paveikslą). Pasižiūrėk!

MARIUTĖ. O, koks panašumas! Koks jis šlykštus!

GUGLIS. Tamistos tiesa.

PETRAITIS. Ar tu patenkintas?

GUGLIS (tyliai). Taip.... Bet barzdaskutys....

Peržiaurus pamokinimas.

TAMOŠŪNAS. Na, ir man nelengviau buvo.

PETRAITIS. Eikime pietų, ten pasikalbėsime.

VARONIKA. Apie vasarnamius.

PETRAITIS. Ar tu imsi tą mažą namiuką daržė?

GUGLIS. Aš ten apsigyvenusi ir jau iš ten neišvažiuosiu. Išskyrus rytieną. (Mariutė). Ateisau aš tamistos maldauti....

PETRAITIS. Reikią, tu nori pasakyti: "Užprašyti rytoj šokti su manim valco"....

GUGLIS (tyliai). Ne, ne valcui. Visam gyvenimui....

PETRAITIS. Valcą šokti užprašyt gali: tu dabar laisvas.

GUGLIS. Visuomet noriu toks būti.

PETRAITIS. Koks pirma buvai?

GUGLIS. Ne, koks tu dabar esi.

VARONIKA. Dėde, ko tamista taip užsimastęs? Kodėl tamista nevedusių gyvenimo negarbinai?

TAMOŠŪNAS. Niekada daugiau nei negarbijsiu. Štai kaip: apvezdinkit pirmučiausiai juodu (rodo į Guglį ir Mariutę), o paskui pasirūpinkite ir man surasti merginą. (Paduoda ranką Varonikai, Guglis Mariutę; paskum seka Petraitis. Išeina). Uždanga.

Galas.

IS GYVENIMO KNYGOS.

Naktis žemę jau užklojo
Juodaisiais sparnais.
Nefildėk, mano mieloji,
Praeitais sapn

Iš Chicagos Lietuvių Gyvenimo.

Birutės Dr-jos Vakarais.

Lakpr. 5 d., Šv. Jurgio svet. Birutės dr-jos artistai statė Góralczyko (Vėgėles vertime) vie- navedimį vaizdelį "Degtinė", ir Marko (Puidos vertime) vena- veiksmę komediją "Be šulo".

Lošime dalyvavo labiausiai Chicagoje atsižymėję artistai-mė- gėjai: M. Damijonaitienė, P. Mockienė, Briedis ir Vaitiekūnas, todėl perstatymai buvo, pilnoje prasmėje, puikūs. Anot išsita- rimo, "juokų buvo liki ausų".

Niekas neužginčys, jog teatro svarbiausias ir didžiausias už- davinys yra žmones palinksminti, išsklaidyti kasdieninius rūpesčius, atgaivinti dvasią ir nervų siste- mą. Juokas gi yra geriausias vaistas prašalinti iš žmogaus sielos ūkanų, kaip anglai sako, visokių "blues". Niekas nėra to- lygaus linksmam ir prajaukinan- čiam laiko praleidimui, atgaui- nimui dvasios ir kūno, kuomet jie yra nuvargę. Juokas, po iš- siekiojimų, yra ypatinga gamtos pramonė sušvelnintiui ir su- drūtinimui žmogaus sielos. Hu- moras ir linksmumas, sako vie- na žymi raštininkė, atlieka pa- našų darbą, ką šiluma drėgna- mē kambaryje, prašalindama šal- tį ir drėgnį ir atgaivindama žmo- nės dvasią ir gyvybę.

Žmogus, išsieikvojęs kasdieni- niuose rūpesčiuose ir darbuose, vakarus privalo praleisti atsigai- vimui. Geras humoristiskasis perstatymas tą pilnai atlieka. Drama gi, atbulai, žmogų ne- tik ką neatgaivina, bet užkrau- na jam dar didesnę našą. Po tragedijai, žmogus, parėjęs na- mon, kokią porą dienų jaučiasi tarytum pelkėn inklimpės, o juk jis ir su savo gyvenimo "pelkė- mis" turi gana vargo. Todėl, ypač Amerikoje, kur žmonės da- viausia išsieikvoja, dramos ir tragedijos turi labai mažą pasek- mę. Komedijos gi užima pirmu- tinę vietą audencijos skaitliu- je.

Suprantama, tuomi nemanu žeminti dramos ir dramų vertės. Tai būtų neteisinga. Gera, kla- siška drama, atbulai, suteikia žmonėms tą, ko komedija nieka- da nesuteiks, jeigu tik žmo- nės ją supranta. Nedrįstu sa- kyti, bet visgi drįstu abejoti, bau- lietuviui, bent jau diduomenė, ga- li sau rasti kokią nors dvasišką naudą tragedijoje, daleiskime tra- gedijoje Shakespeare'o rūšies, to- kiose kaip, na, kaip Keistutis, Mindaugis, etc. Prastas lietu- vys iš tokios tragedijos, grubio- niškai sakant, gali žudymo pa- simokyti, nieko daugiau. Ap- šviestūnas tame gali matyti vi- sai kitokių dalykų; bet kiek mes tą "apsviestūnų" turime? Lengva drama, jeigu tokia gali- ma, gali būti labai naudinga, jei- gu ji yra gera, ne vienpusiška, neperdėta, nekrūvina. Bet tokių pas mus kaipi nėra.

Vaideliai iš gyvenimo, ypač iš lietuvių gyvenimo, jeigu atsa- komi, yra pagėdaujami dalykai. Ak, berods: kaip tie aktoriai galėtų pagarsėti ir kame atsi- žymėti, jeigu nebūtų tragedijų ir dramų su herojais ir herojinė- mis? Garsus aktorius turi turėti kame parodyti savo talentus; tu- ri būti dramoje kas nors augsta, kas nors slepininga, tragiška, kas nors galinga, kitaip publi-

koje nesukelsi entuziazmo! Na, tiek su tuo.

Nežinau, kaip kas, bet aš teat- re labiau noriu juoktis, negu verkti.

Birutės Dr-ja, todėl, užsielpo nemaža dėkos už artistiską ko- medijų pastatymą. Jei draugija toje srityje ir toliau panašiai darbuosis, tai susilauks didžiau- sios pasekmės, nes artistai pilnai išsitobulins savo gabumuose ir visi jų spektakliai bus noriai lan- komi.

Birutės dr-ja muzikos srityje tarpe lietuvių jau liaurus užsi- pelnė. Dabar gi, kuomet prie jos prisidėjo įžymiausias Chi- cagos artistai-mėgėjai, ji pelno sau užtarnautus liaurus ir scenos sri- tyje. Taipgi pagirtina ir tai, kad Birutės dr-ja jau įvedė pri- deramą, kiek išgalės leidžia, žy- mesnių artistų apmokėjimą už jų trūšą. Nors apmokėjimas, kol kas, gali būti toli nepakak- tinas, bet jis paskatins mūsų se- niškas pajėgas labiau tobulintis, sužadindamas artistus energiš- kiau darbuotis. Kada bus ap- mokama, tada režisierius nepri- valės kam iki žemės lenktis, kad eity lošti, bet turės iš ko pa- siskirti. Draugija, apmokėdama artistus, taipgi turės tiesią rei- kalauti, kad artistai sąžiniškai išsilavinę savo rolėse, ko nere- taiti, net ir gabausiems mūsų ar- tistams-mėgėjams, stokuoja. Tie- sa, taip gabūs lošėjai ir trumpai pasilavinę priderant atlošia, bet jei dar daugiau pasilavinę, tai dar geriaus atlošyt. Greitas dar- bas labai retai gali būti tobulas.

Perstatyme "Degtinės" daly- vavo: B. Vaitiekūnas, B. Bernotaitienė, A. Micevičia, J. Vik- šris; taipgi: B. ir O. Bernotai- čūtės, V. Graičiūniukas ir kiti. Geriausiai atlošė p. Vaitiekū- nas, nors kiti irgi neblogai. Apie naujųjų lošėjų vertę nieka nega- lima pasakyti, nes permenkos bu- vo rolės. Tiek pažymėtina, jog gerai buvo parinkti asmenys, ypač labai vietoje išrodė J. Vikšris, kaip šaltysius.

Komedijoje "Be šulo" dalyva- vo: Briedis, Mockienė, Damijo- naitienė, Vaitiekūnas ir O. Žil- vičiūtė. Išskiriant Žilvičiūtės, kiti rolės buvo gana sunkios ir jas visi artistiskai išpildė. Asme- nys buvo labai tinkami. Kuris geriausiai savo rolę išpildė, tai ne- lengva pasakyti, nes visi gerai atsižymėjo, ir visų buvo lygiai žymios rolės. Kiek patyriau, tai vieni prie vieno jautė didesnę simpatiją, kiti prie kito, bet tas, žinoma, visgi ant galo parodo, kad visi artistai buvo patenki- nanti.

Birutės režisieriumi yra p. Vai- tiekūnas. Po spektaklių Birutės choras padainavo penkis dainas, Pet- rausko komponuotas, būtent: Kaitink saulutė, Eina garsas, Sių- nakčiai, Kur josi ir Jiejuvė. Choras vedamas ir mokinamas p. P. Sarpaliaus.

31 d. gruodžio Birutė stato sce- noje triveiksmį vaizdelį "Svar- kas ir Milinė", toje pat svetai- nėje.

Jo. Vis—kas.

"Pono Felikso Atsilankymas".

Tuo užvardinijimu vienaaktė Belcikowskio komedijėlė, Vaide- vučio vertime, buvo pirmu sykiu pereinę nedėdienį Lietuvių Jau- nimo Ratelio statyta scenoje Co- lumbia salėje, ant Town of Lake.

Roles turėjo pasiskirstę: pono Hilario — F. Širvinskis; Felik- so — K. K. Strzyneckis; Mel- chioro — Jonas J. Zolp, Adeles — E. Aleksandravičiūtė ir Ro- zės — O. Vestvilūtė. Komedij- os turinys nepainus. Turtin- gas, bet paikas Hilario turi gra- žią dukterį Adele, kurią būtinai trokšta išleisti už dar turtinge- snio, bet ir dar paikesnio Mel- chioro. Pastarasis, tiesa, myli Adele, tik bijosi prastoti savo kavalieriško gyvenimo, ir su pir- šybomis nesiskubina. Atsilanko- pas Hilario "ponas Feliksas", jau- naitis, ir štai Adeles tėvas su- mano juo pasinaudoti. Imprašo Feliksą, kad jisai truputį apie jo dukterį pafilirtuotų, taip kad pa- stebėjęs taiti Melchioras galėtų manyti, jog tai jo konkurentas esąs, ir nieko nebelaukdamas prašytų jo dukters rankos. Fe- liksas sutinka, bet, beilirtuoda- mas, patsai įsimyli Adele, Adele pamylė Feliksą, Melchioras pa- silieka be nieko — ir štai visa komedija.

L. Jaun. Ratelis turi geras vai- dintojų spēkas, ir jo duodami spektakliai spėjo jau užkariauti sau publikos simpatiją. Ir ši ko- medijėlė sulaukė neblogai. Kaip kituose, taip ir šiame veikalėlio pastatyme ypačiai atsižymėjo Zolp. Bet, regis, geriau būtų išėję, jei jis būtų pasikeitęs ro- lėmis su p. Strzyneckiu. Strzy- neckis — komikas, komikas jis buvo ir Felikso rolėje ten, kur visai to nereikėjo. Jis, todėl, bū- tų geriausiai tikiš Melchioro rolėje, o Zolp — Felikso.

Po vaidinimo, Ratelio choras padainavo, p. Bijanskui diriguo- jant, keletą dainelių. Dainos te- čiaus išėjo silpnokai; choras, mat, nesenai dar suorganizuotas, ne- susidavinavęs; regima stoka altų ir tenorų, kadangi tųjų balsų cho- re visai negirdėti, juos užstebė- sopranai ir basai. Beto, buvo dar kvartetas, tercetas, duetas ir solo. Solo dainavo taipjau Zolp. Bet čia jis jau ne savo sritin leidosi. Tiesa, balsą jis turi ne- blogai, bet iš dainininko-solisto reikalaujama daugiau nei balso leidimo: reikia, kad tas balsas būtų ir aptašytas, apdirbtas, su- tvarkytas. Tuo p. Zolp pasi- girti dar negali, ir bereikalingai jis užsiėmė laurų pasiskirti dai- nos srityje, išeidamas, koncerto dalyje, kaip solistas.

Spektakliui ir dainoms pasi- baigus buvo dar šokiai.

Aušros Pirmoji Prelekciija.

Lakpr. 5 d., Aušros svet., p. A. Lalis skaitė pirmą, Aušros dr-jos rengiamąją, prelekciją te- moje "Iš išradimų istorijos".

Kaip tema parodo, prelekciija buvo labai indomi, ypač, kad pre- legentas ją buvo gerai apdirbęs, išsagrindęs visą išradimų bei ci- vilizacijos kilimą, pažymėjęs vis- ką datomis ir aiškiais faktais.

Tai buvo viena iš rimčiausių prelekcijų, ką Aušros dr-ja kada- parengė. Sakau rimčiausių, nes prelegentas labai rimtai laikėsi savo temos, pilnai išsivagdamas užgriebimo kelius nors religijos ar tam panašių nemalonių, su kokiais išradimai ir civilizacija turėjo be atvangos grūmtiesi. Daugumas mūsų prelegentų prie mažiausios progos mėgsta plakti aplinkybes, neprišalę gi- mi savo temos, o kartais net iš- klydama į šuntakius. Čia gi

prelegentas laikėsi visą laiką sa- vo idealo keliu.

Reikia neužmiršti, jog išra- dimų istorija yra platus dalykas. Kad viską viegą po kitam, iš- radimus nupiešius, tai atsieity il- gą prelekciją šle surošyti. Sa- kysime, kokią dešimtį prelek- cių. Bet tokios prelekcijos bū- tų taip smulkmeniškos, jog nie- kas jų nenorėtų klausytiesi. Ir prelegentas nieko smulkmeniška- nei nenagrino. Jis pradėjo sta- čiai nuo septynių senovės ste- bėklų ir perėjo ant taip vadin- mų viduramžių, nors, be abejo- nės, ir senovėje buvo tam tikros eilės išradimų apart septynių ste- bėklų; išradimai turėjo būti ir priešistoriškose laikuose, to- kie kaip: ugnis, įnagai, naugės, etc. Bet, žinoma, tą viską apa- kytį gali tikti knygos, ne pre- lekcijs, ta čia gali apskytį išra- dimų istoriją.

Prelekciija buvo populiariška kalba prirengta, turinti užduoti klausytojus supažindinti su abe- linu išradimų prisidėjimu pakė- limui civilizacijos.

Tolėnės šios prelekcijos tąsa bus vėliaus skaityta. Sekamą nedėdienį bus Dro- R. Pocius prelekciija temoje "De- gimas".

Jo. Vis—kas.

Aušros paskaita.

Nedėlio, lapkr. 12 d., Aušros svetainėje, 3149 So. Halsted gtv., 3 val. po pietų bus skaityta Dro R. Pocius paskaita temoje "De- gimas". Paskaita labai interesinga, todėl laukiama juodaugiau klau- sytojų atsilankant. Įžangos tik 10 centų.

Vedybų laidai.

Pereitą savaitę, nuo lapkričio 1 lig 7 dienų, vedybų laidus iš- siėmė sekantieji Chicagoje gyve- nant lietuviai:

M. Višinskis su Kazim. Dargučis.....35—25
Jonas Petkeliš su Alena Satuniute.....23—18
J. Powatas su Emilija Saratavysce.....25—19
J. Mockevičius su Marč. Cepyte.....30—21
K. Kompiowski su K. Perekvite.....21—23
Juozapas Pocius su Julia Sanklitte.....22—22
L. Permas su D. Elfranskite.....32—23
M. Daraskevicius su Oda Rutkute.....23—22
A. Budinskis, iš St. Charles, Ill., su Veronika.....25—21
G. Cernauskas su E. Raginskite.....40—27
K. Micevicius su M. Rinkvickite.....25—27
Karolis Pankas su Zofija Zocite.....22—18
Jonas Branis, iš Chicago Heights, su Jieva Gavenaitė, iš tenpat.....23—33
Petras Pocius su Vinceta Marzinskite.....35—23
P. Romela su Elia Juazaitute.....37—24
Jon. Jurgelaitis su E. Brendzite.....29—29
Jonas Stupur su Ant. Krikščunaitė.....26—18
Jonas Juozaitis su Ona Lepiute.....30—25

VIETINĖS ŽINIOS.

Nepaprasta operacija.

Paviečio lignonbutin buvo atga- benta sunkiosios dienos esanti moteriškė Emma Simonson. Gimdymo belaukiant, dabetojos pastebėjo umai pas lignonį atsi- radusį pagerklio sutinimą, kurs bematant taip išaugo, kad nuo to lignonis veikiai pasimirė. Tada

gydytojai sumanė gelbėti negi- musio kūdikio gyvastį. Padarius reikalingus priparimus jiems ištikro pasisekė išimti iš iščių dūšveikas ir diktas kūdikis, kurį tuo- jau atiduota auklėms.

Panašios operacijos labai retai daromos, kadangi ant gyvų ypa- tų labai pavojingos. Viena pir- mutinių panašių operacijų buvo padaryta Romos imperatoriui Julijui Caesarui gemant, nuo ko jis ir šandien "Caesario piūviu" vadinama.

Aitvaras nenori pinigų dirbti.

Pereitos savaitės sėradą suim- tas tapo Jurgis A. Pupauskis, lietuviškas "bankierius", 2342 South Leavitt gtv. Suėmimo rā- tą išdavė Maxwell policijos sto- ties municipalis teisėjas Himes. "Bankierių" apskundė tūlas iš St. Louis atvykęs ir 677 Milwaukee ave. apsigyvenęs Petras Vaske- vičius, kurs sakosi pirkęs iš Pu- pauskiu 35 dolarius masinėle pinigams dirbti, bet pasirodė, kad masinėle — ar aitvaras masinė- lės pavidale — pinigais nesipau- danti. Pirkėjas dabar manę, kad Pupauskis jį prigavęs.

Apie suareštuotąjį ir jo bizni- mums dar štai ką rašo:

Geo. A. Pupauskis garsinosi lenkų laikraščiuose kaip garsus burtininkas po visokiais vardais ir adresais, kaip tai:

Magic Supply House, 2316 W. 24th Place.

The Real Magic Apparatus 2103 W. Hastings st.

Faust Novelty House, Room 603, Omaha Bldg.

Mrs. Pupa & Co. 2342 S. Leavitt st.

ir kitokiais vardais. Seniau gar- sinosi Zubovu, Hermannu, Smi- thu, Twardowskiu ir kitokiais.

Jis renka adresu iš pajiesko- jimų tipusių laikraščiuose ir tai- adresais siuntinėja monų cirku- liorius.

Visas savo štuks pardavinėjęs už \$25.00 ir atsiranda nemat- neišmanėliu, kurie jas perka, tai- kaip Vaskevičius masinę pinigų dirbimui pirkio. Ant savo ofiso- langų po No. 2342 So. Leavitt st. garsina banką, kad tuomi užsi- dengti monų pardavyklą.

Kankinių paminėjimo diena.

Chicago tūli darbininkų rati- liai kas metai švenčia lapkričio 11 dieną paminėjimui nužudyto lapkričio 11 d. 1886 metuose įzy- mių tuometiniame darbininkų ju- dėjime vyrų: Augusto Spiess, Alb. Parsons, Louis Lingg, George Engel ir Ad. Fischer. Kaip žinoma, jie buvo kaltinti kaipo bombistai, mėtusieji Haymarke- to rinkoj darbininkų sujudime bomba, kludžiusi tūlą polici- stų ir šiaip žmonių. Teismas kaltinamuosius nuteisė nužudy- mi, jie ir buvo nužudyti, nors vėliaus Illinois valst. gubernato- rius Altgeld parodė, kad tie dar- bininkų vadovai buvo teismo pa- smerkti be jokių tikrų jų kaltės prirodymų, ir nužudant juos, at- bekamosios valdžios papildžiusis teisiską žmogžudystę. Pėtnyčios organizacijos kasos žlugo 92 tūk- stančių dolarių. Prasidėjo byla. Ostrowskiui atimta visas jo tur- tas, siekias 50 tūkstančių dola- rių. Paglemžime kasos pinigų, sako, kaltas buvo ne jis vienas, kalti buvo ir kiti valdybos są- nariai (Szopinski, Krulik ir k.). todėl ir byla dar nepasibaigė.

Bet dabar, buvusiam kasierius pasimirus, kitiems jau lengviau visa bėda ant nabašinko vieno suversti, taigi ir lengviau bus nuo atsakomybės išsisukti.

Netikrų pinigų dirbėjas.

Alfred Leon, vienas iš trijų netikrų pinigų dirbėjų, kurie pa- skleidė nemaža savo fabriko- ro-dolarinų, dabar prisipažino detektivui Porter, kad jis turis dar kelių netikrų dešimtinų paslėpę Jackson parke. Nurodytoji vieto- j, detektivas Porter ištikro rado pereitą sėradą žemėje po medži- užkastas 143 10-dolarias. Leon yra iš Rusijos pabėgęs žydėlis ir čia su savo sebrais užsiminė- jo pinigų dirbimui. Savo "dirb- tuve" jie turėję įsitaisę atsalioje Alaskos vietoje.

Milijonierius pasimirė.

Pereitą subatą Atlantic City'je pasimirė vienas Chicagos mili- jonierius, departamentinės san- tikros Mandel Bros galva, 70 metų amžiaus Leon Mandel. Gi- męs iš neturtingų tėvų Vokietijos mieste Kerzenheime, vienuolikos metų sulaukęs atvyko 1852 me- tais Amerikon. Ingimtu žydiu buklumu ir krutumu, jis patapo vienas turtingiausių Chicagos gy- ventojų. Praturtęs jis tečiaus neužmiršo savo bendrataučių, šel- lės pavidale — pinigais nesipau- danti. Pirkėjas dabar manę, kad Pupauskis jį prigavęs.

Apie suareštuotąjį ir jo bizni- mums dar štai ką rašo:

Geo. A. Pupauskis garsinosi lenkų laikraščiuose kaip garsus burtininkas po visokiais vardais ir adresais, kaip tai:

Magic Supply House, 2316 W. 24th Place.

The Real Magic Apparatus 2103 W. Hastings st.

Faust Novelty House, Room 603, Omaha Bldg.

Mrs. Pupa & Co. 2342 S. Leavitt st.

ir kitokiais vardais. Seniau gar- sinosi Zubovu, Hermannu, Smi- thu, Twardowskiu ir kitokiais.

Jis renka adresu iš pajiesko- jimų tipusių laikraščiuose ir tai- adresais siuntinėja monų cirku- liorius.

Visas savo štuks pardavinėjęs už \$25.00 ir atsiranda nemat- neišmanėliu, kurie jas perka, tai- kaip Vaskevičius masinę pinigų dirbimui pirkio. Ant savo ofiso- langų po No. 2342 So. Leavitt st. garsina banką, kad tuomi užsi- dengti monų pardavyklą.

Numirėlis atgijo.

Tūlas Albert Corbett, gyvenęs 1000 W. 55 gtv. buvo atgaben- tas lignonbutin. Muštynėse ku- ram ten salinė buvo jam suskal- dyta galva. Buvo be sąmonės. Bedarant gydytojas operaciją, jis visai, rodės, pasimirė ir jį iš- nešta lavonbutin. Tik nakties metu dabetojas išgirdo šauksmą: "Duokite man kelines, aš su- alau ir noriu eiti namo!" Jį vėl atnešta lignonbutin, o ant rytojaus atėjusi žmona rūpintis jo šerme- nimis rado jį bešiesnekuojantį su gydytojais ir taip stiprų, kad jau galėjo vestis jį namo.

Pasimirė buvęs "Zjednoczenia" kasierius.

Pereitą nedėlios dieną pasimi- rė Teodoras Ostrowski, buvęs Lenkų Rymo-Katalikų Susivien- jimo (Zjednoczenie Polskie Rz- katol.) kasierius. Kaip mena- įėjusius jį ne senatvė — turėjęs bininkų vadovai buvo teismo pa- smerkti be jokių tikrų jų kaltės prirodymų, ir nužudant juos, at- bekamosios valdžios papildžiusis teisiską žmogžudystę. Pėtnyčios organizacijos kasos žlugo 92 tūk- stančių dolarių. Prasidėjo byla. Ostrowskiui atimta visas jo tur- tas, siekias 50 tūkstančių dola- rių. Paglemžime kasos pinigų, sako, kaltas buvo ne jis vienas, kalti buvo ir kiti valdybos są- nariai (Szopinski, Krulik ir k.). todėl ir byla dar nepasibaigė.

Bet dabar, buvusiam kasierius pasimirus, kitiems jau lengviau visa bėda ant nabašinko vieno suversti, taigi ir lengviau bus nuo atsakomybės išsisukti.

Nuodytojos byla.

Didelį policijos saugoję laiko- ma dabar tūla Mrs. Louise Vermi- lyta, gyv. 415 E. 22 gtv. Nesenai mat pasimirė policistas Arthur Bissonette, su kuriuo ji iš dalies gyveno ir rengėsi apsigyventi. Ka- dangi policisto mirtis įvyko neti-

kėtai, pradėta tardymai ir su- sekta, kad jis tapęs nunuodintas. Intarta Louise Vermilya, ir štai tolesni tyrinėjimai išsklė aikštėn, kad ta moteriškė savo gyvenime spėjus jau pasiėgti į aną pasaulį apie devyonis žmones. Šian ir ten trūksta aiškių jo piktada- rybės prirodymų, vis dėlto iš- visų žinių, kurios apie jos gyve- nimą surinkta, pasirodo, kad tai baisios moteriškės esama. Ap- kaltinta Mrs. Vermilya staiga susirgo, — mano, kad ji priėmus nuodų. Ją nugalbenta lignonbutin, bet ir čia laikoma po didele sar- ggyba.

APGARSINIMAI.

ILGAI NEATSIGRIEBIANT.

Kada žmogus po kokias nors ligai ilgai neatsigriebia, kada jo sveikaton sugrįžimas tęsiasi la- bai ilgai, jam reikalingi tokie vaistai, kurie jį gaivintų ir sti- printų. Vienas geriausių tokiuo- se atsitikimuose vaistų yra Tri- ner's American Elixir of Bitter Wine, sutaisytas iš tam tikrų gaivintų ir pastiprinančių šakne- lių ir raudonojo vyno. Tasai vaistas pirmiausiai išvalo virški- namuosius organus ir laiko juos tvarkoje, prašalina iš kūno vi- sas nudėvėtas medegas nereika- lingai berūgstančias žarnose. Tuo pat laiku suteikia apetitą, gerą virškinimą, gausų kraują ir reguliarišką jo cirkuliavimą. Su- stiprina nervus ir pajudina visus organus gerai savo darbą atlikti. Visada, kada tik jaučiatės nesma- gi, nuvargę, kada viduriai nege- rai veikia, vartokite tą vaistą. Visose aptiekose. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugijų Reikalai.

SEPTINTAS METINIS KEPURINIS BALIUS

Draugystės Švento Mykolo Arkanuolo No. 11, nedėlioje, 12 lapkričio, 1911, Atlas svetainėje, 1438 Emma street (North Side), arti Milwaukee avenue ir Noble str. Sale atsidurs 230, ba- lius prasidės 8-čią val. po pietų ir trauksis iki vėlybam laikui nakties. Įžanga vyrių su moterė 25 centai. Širdingai užsakovs visus lietuvius ir lietuvaites, kaip senus tai ir jau- nus atsilankyti ant mūsų iškilmingo Kepurinio Baliaus, kur prle puikios muzikos smagiai pasišoksime, o mes pasistengsim visus užgandinti. Mo- teris arba mērinos kurios netingės pasiūti gražias kepure, gaus gra- zias dovanas nuo draugystės.

Komitetas.

DIDELIS METINIS BALIUS

parengtas Drstės Šv. Francisiaus Se- rafino, atsiub, nedėlioje, 12 lapkr. (Nov.), 1911 m. Apvelzdos Dievo parapijos svetainėje, ant kampo Union ir 18-tos gatvės. Balius prasidės 5 valandą po pietų. Įžanga 25c. porai. Ant šio puikaus pasilinksminio užprasme lietuvių ir lietuvaites at- silankyti kuoskaitlingiausiai, bus vi- skioki skanių gėrymų ir bus dali mu- zika.

Komitetas.

Extra susirinkimas.

Naujai inkurtos taušiškos drau- gijos "Vytyis" ateinančioje, nedė- lioje, lapkr. 12 d. s. m., 1330 val. dieną, atsiub extra susirinkimas L. Azuko salėje, 3301 Auburn ave., Chicago, Ill. Susirinkiman kviečiami visi prisirašęsijie na- riai ir norintieji prisirašyti. Įsto- jimas pigus, tik vienas dolaris. Praėjus mėnesiui įstojimas bus padidintas. Lietuviams, jauniems vyrams, tad gera proga prisira- šyti. Su pagarba

Komitetas.

JURGIS IR BALTRUS DALINA ATSIŽYMĖJUSIEMS MEDALIUS.

JURGI! AR GIRDĖJAI? ZUBOW TAI KUR VYRAS. IR MĖS TUREJO- ME TAIP PADA- RYTI TAM VEL- NIŲ BANKIERIUI

SUAUREŠTUOTAS, VAŠKEVIČIA, NUO JO PIRKO MAŠINĄ PINIGUS DIRBTI, BET UŽ 35 DOL. GAVO PLYTĄ. TAI UŽ TAI J! DABAR SUA- REŠTAVO.

O AR TU SKAITEI, BALTRAU, 44 NR. "VIEN. LIET." AL. L. REIKOS STRAIPSN! "FAKTŲ FABRIKAN- TAI"? SKAICIĄU. NA, O KĄ TU MISLINI APIE TAI?

MISLINU, KAD "KOVOS" REDAKTORIUS VIDIKAS YRA TIKRAS DIDVYRIS KURIAM DAR GYVAM REI- KIA PARUK- SUOTI GAL- VĄ.

AŠ IR TAIP MISLINU. ŽINAI KĄ JURGI! PADARYKI- ME JIEMS STOVY- LAS, PAAUKSUO- KIME GALVAS, PRISIEKIME ME- DALIUS IR UŽRA- ŠYKIME JŲ NUO- PELNUS. — TAI BUS JUOKO!

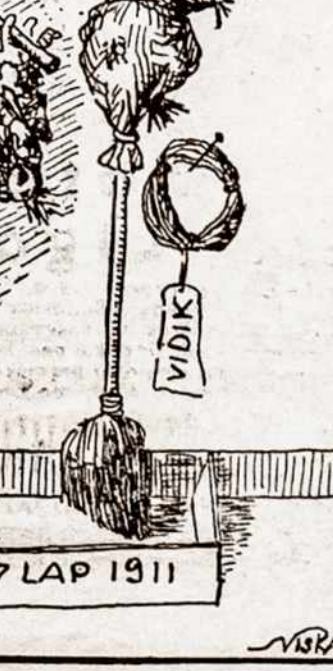
JURGI! LIETU- VIAI SAVO GY- VUS DIDVY- RIUS NEMO- KA PAGERB- TI, TODELAI MUODIŲ PRIDERYSTĖ TAI AT- LIKTI.

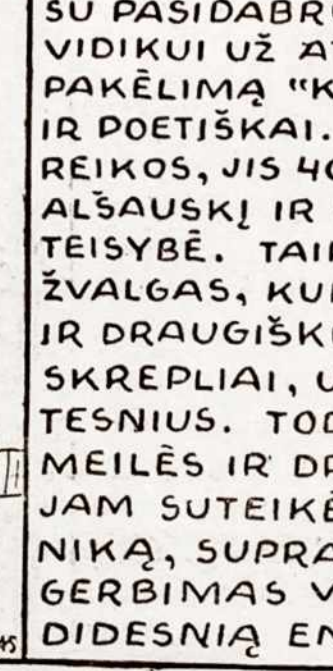
JURGI! LIETU- VIAI SAVO GY- VUS DIDVY- RIUS NEMO- KA PAGERB- TI, TODELAI MUODIŲ PRIDERYSTĖ TAI AT- LIKTI.

JURGI! LIETU- VIAI SAVO GY- VUS DIDVY- RIUS NEMO- KA PAGERB- TI, TODELAI MUODIŲ PRIDERYSTĖ TAI AT- LIKTI.

JURGI! LIETU- VIAI SAVO GY- VUS DIDVY- RIUS NEMO- KA PAGERB- TI, TODELAI MUODIŲ PRIDERYSTĖ TAI AT- LIKTI.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolių, Antano ir Jono Vaitiekū, Tėlių pav., Tverės par., Adomaičių kaimo. Gyveno Chicagoje. Aš jų sesuo Adelija, atvažiavau iš Lietuvos jau 4 nedėlios ir gyvenu prie svetimų. Meldžiu jų atsisaukti, arba kitų pranešti, kur jie gyvena. Mano adresas: Adelija Vaitiekaitė, 1915 So. Halsted st., 3rd fl., Chicago, Ill.

Pajieškau savo draugų 1) Juliusa Šniukštą, Gubrių sodos, Šilėlo par.; 2) Juozapą Puzemio, Lomos sodos, Kvedalinos par., ir 3) Andriaus Puleko, Guvalnių sodos, Kvedalinos par. Visi trys kaimo gub., Rasečių pavietu. Turiu svarbų reikalą, todėl jie patį ar kas kitas, malonėkite pranešti man adresu: J. Puzemio, 501 Moen ave., Joliet, Ill.

Jokubas Suklis, Palmer, King Co., Wash.

NIMAI.

GRIEBIAN.

io kokias nors reikias, kada jo esanti laukianti tokie reikiai. Turiu svarbų reikalą, todėl jie patį ar kas kitas, malonėkite pranešti man adresu: J. Puzemio, 501 Moen ave., Joliet, Ill.

Pajieškau savo brolio Antano Bakker, Kauno gubernijos, Slaučių pav., Padubies vol., Pasausės ir Naujamiesčio sodos. Du metai atgal gyveno Philadelphia, Pa. Kas man apie jį suteiks tikrą žinią, gaus \$2.00. Mano adresas: Povilas Bakker, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Pajieškau Martyno Kiežialio, penki metai atgal gyveno Kewanee, Ill., tik pamiršau adresą. Turiu svarbų reikalą, prašau jį patį arba kitą jį žinantį pranešti adresu: John Samozinski, 10 W. Indiana str., Chicago, Ill.

Pajieškau savo sūnų Antano Stusinsko. Nuo manęs kaip išvažiavo jau yra 2 metai, ir nežinau kur jis dabar randasi. Meldžiu jo paties, ar kitų jį žinančių, duoti man žinią adresu: Malvina Petkienė, 1703 So. Canal st., Chicago, Ill.

Pajieškau Adolfo Avgulio, Kauno gub., Vilk. pav., Kupiškio par., Čiovidžių kaimo. Su juo sykiu gyvenome Tiflise; aš neseniai atvažiavau iš Lietuvos, norėčiau su juo susirasyti. Jis pats, ar kas kitas, malonėkite duoti žinią adresu: Stanislas Balčunas, P. O. Box 506, Collinsville, Conn.

Pajieškau savo pusbrolį Petro Matusevičiaus, Suv. gub., Marijampolės pav., Babirskių gminas, Valzgaikio kaimo. Apie 13 metų Amerikoje. Jis pats, ar kas kitas, malonėkite duoti žinią adresu: Juozas Matusevičius, 651 N. Riverside st., Waterbury, Conn.

Pajieškau Onos Elitutičios, Kauno gub., Raseinių pav., Erzvilko vol., Pirmiau gyveno Pittsburgh, Pa. dabar nežinau kur. Meldžiu atsisaukti adresu: Jonas Elitutis, 33 — 15th st. S. S. Pittsburgh, Pa.

Pajieškau savo draugą Jono Gedvilio, neseniai kaip Amerikoje, girdėjau gyvenęs Wilkes Barre. Jei kas apie jį žino, ar jis pats, prašom man prisiųsti tikrą žinią adresu: Jis yra Kauno gub., Telšų pav., Garžių vol., Gerdovienų kaimo. Mano adresas: Povilas Grimalis, P. O. Box 213, Georgetown, Ill.

Aš noriu suvokti savo švogerius, jie gyvena pirmoje Kensington, pasukę išvažiavo į Brilg (?), dabar nežinau kur yra. Vienas jų 17, o antras 13 metų Amerikoje. Norėčiau su jais susirasyti. Jie yra Kauno gub., Telšų pav., Varnių par., Jausių kaimo — Vintelas Zenonas ir Liudvikas. Mano adresas: Juozapas Šlaulis, P. O. Box 35, Dawis, W. Va.

Pajieškau savo tėvą Antaną Bagdoną, dingo nuo kaimo spalinį 5 d. 8 m. Jis yra 5 metų ir du tris dešimtis col. augšio, juodais plaukais, kaktose pražiusiais, tamsiai mėlynų akių, turi ant kaktos randus; smilkaus piršto galas kreivus; amžiaus 37 metų. Kas jį žino, malonėkite umal pranešti man: Anthony Bagdon, 5424 Shields ave., Chicago, Ill.

leikalai.

IS KEPURINIS

S kolo Arkanžolo lapkričio, 1911. Emma street wauke avenue darys 2:30, ba. il. po piet. ir laim. nakties. e 25 cent. visus lietuvius ir lietuviškas atgalias, bus vi. ir bus daili m. Komitetas.

IS BALIUS

Franciškaus Se. šioje, 12 lapkr. pvelzdos Dievo ant kampo Union ilus prasidės 5 anga 25c. pora. pasilinksmimo ir lietuviškas atgalias, bus vi. ir bus daili m. Komitetas.

inkimas.

tautiškos draun. nancioje, nedė. 5 m., 1:30 val. a susirinkimas 3301 Auburn . Susirinkimas išsirašysji nar. risiašyti. Ist. vienas dolaris. Istojimas bus tiams, jauniems proga prisira. Komitetas.

Reikalavimai.

Angliakasių (Pick Miners) reikalaujama: DAVIS COLLIERY COMPANY COALTON, W. VA.

Reikalaujama dviejų išlavintųjų merginų-pardavėjų išsila drapanų departamente, dviejų prie aukelinių prekių (dry goods) ir dviejų jaunikių ir vyrų rūbų ir pardavėjų. Pr. Grand Lead Co., 2749-2753 W. 22nd st., art California ave.

Reikalingas atsakingas bučerius mokantis lenkiškai ir angliškai kalbą ir mokantis savo amatą. Gaus gerą užmokesnį. Atsisaukite J. W. 5212 State st., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Ant pardavimo puikus saltonas lietuvių apgyventojų apigardėje; biznis nuo senai išdirbtas, ir tik dėl to parduodu, kad turėčiau važiuoti į Lietuvą. Atsisaukite pas: Geo. Pestling, 1120 So. Canal st.

Parsiduoda naminiai rakandai ko turimiems kaimariams išsivystyti šilidė naas ir verdamas pečius. P. W. Jones, 4446 Emerald ave., viršum.

NAMINĖ MOKYKLA.

Gramatika angliskos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00
Valku Draugas arba kaip mokytiškai išmokyti ir rašyti be mokytojo.....15c
Naujas Budas mokytiškai rašyti be mokytojo.....10c
Aritmetika mokymuisi mokant, su paveikslais (apdaryta).....35c
Pinigus gyskiti per Money Order šiuo adresu:

P. Mikolajinis
Box 62 New York City

Dr. J. KULIS

Gydytojas ir Chirurgas
3255 S. Halsted St. Chicago, Ill.
PRIEMIMO VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 12 piet. nuo 6 iki 8 vak.
Nedėli nuo 9 iki 12 piet. nuo 6 iki 8 vak.

VYRAM TIKTAI

INEJIMAS DYKAI
Kas gali būti matyta
GALERIJOJ
MOKSLO

526 So. State St.
CHICAGO, ILL.
near Harrison St.

Zingedumal Patologijos
Zingedumal Osteologijos
Zingedumal Ginekologijos
Zingedumal Urologijos
Zingedumal Otorinolaringologijos

Tirinek pradžia ir išvystymas 7 p. dienas
Rasos nuo Lopsio iki Grubio. Pirmąjį Keitimus Gamtos. Zingedumal 12. Muzikiz-kumas.

Tirinek Intelektualios ir psichinės vystytis, porstaitas gyvo didumo figūros, sveikatos ir ligonios padidėjimas. Lavos ir krodinijos asakine visokius klausimus. Didžiausia proga savo gyvenimui.

INŽENGA DYKAI
Atidaryta kasdien nuo 8 ryto iki vidurnakčio

LIUOSA GALERIJA MOKSLO
526 So. State St. CHICAGO, ILL.

Vienietis Lietuviška

RESTAURANT
Kviečiam visus apsilankyti
A. STELMOKAS
1052 Milwaukee Ave. Chicago.

Dr. C. C. HEINE

DENTISTAS
OFISAS—Kampus 31 ir So. Halsted gat.
(Gyvenamasis virš aplokės.) CHICAGO, ILL.

Dr. J. F. Kozlowski

Specialistas
MOTERŲ LIGŲ
Phane Yards 1781
Peoples Bank Bldg. 1540 W. 47th St.
Cor. Ashland Ave.
Room 2

Seniausias Lietuviškas Laikraštis!

26-tas Metas

Išleina kas sereba Brooklyn, N. Y.

"VIENYBE LIETUVININKŲ"

Didelio formato 12 puslapių, talpina moksliškų straipsnių, naujausias žinias iš viso pasaulio, daugiausia iš Lietuvos gyvenimo, turi visose Lietuvos apgyventose kolonijose savo korespondentus, iš LIETUVOS naujausias žinias savų korespondentų. "Vien. Liet." dirbo ir dirbs dėl visų organizacijų ir žmonių gerovės. Šįmet 10 d. Vasario sukako 25 metai kaip išleidinėja, iš tos priežasties išleisdome didelį žingeidų Jubilėjinį numerį, kuris liks Istorikui Atminimui, ba pirmas da Lietuvių laikraštijoj. Kurie užsirašys ant metų ir užsimokės \$2.00, gaus tą numerį kaip dovaną ir gražų skaitymo kalendorių.

"Vienybė Liet." prenumerata: metams \$2.00, pusei metų \$1.00. Suvenyentose Valstijose ir Šiaur. Amerikoje. Užrubežj \$3.00. Užsirašyti galima visada. Kas nori tik Jubilėjinį numerį gauti, prisiųsk 10 centų markėms, o tai gausi. Paprastą numerį ant pažiūros siunčiame dovanai. Užsirašant "VIENYBĖ LIETUVININKŲ" reikia siųgt prenumeratą "Money Order", ar registruotam laiškė, pinigai ant vardo:

J. J. PAUKSZTIS & CO.

120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Rašyk o viską dasizinosi, įdėk 2 cen. markę atsakymui.

ISGYDAUIN 5 DIENAS

VARICOCELE
HYDROCELE
Be pailio ar skausm

Aš noriu išgydyti kiekvieną kenčiantį vyrą nuo Varicocele, Striktūros, Užkrečiamų Kraujų Nuodų, Nervinės Negijos, Išlydžio arba ypač galingą vyrų ligą. Kas lietus pasitaisymas yra atviras visiems, kurie praidejo daug pinigų ant daktarų ir gydytojų be jokios naudos, ir mano noras yra parodyti visoms žinioms, kurie gydyti ir išgydyti visus daktarus be jokios naudos, kas da vartoti vienintį būdą, kuriuo tikrai ir ant visada išgydau.

VYRAI ATGAUKITE SAVO SVEIKATĄ
Atsilaikykite ir mano ofisą ir pasitiraukite su manim draugai.

Išgydau visiška ligas skilvio, plaučių, kepenų ir inkstų. Nemokėk už nepasiekiamą gydymą—NEIŠGYDO, NĖMOKEK.

Slaptos VYRU LIGOS
Pradžios Vyrųskausm, Ligos Kepenų ir Inkstų

Išgydymo giminaičiai ir užsikimšę pastyrija. Ne-
zistika Negale, Silpnumas, Pr-
zaditės, Ligos, Gyslo, Iš-
simas, Kraujo Užtemdymas, Silpnumas Nubėgimai.

Plaučiai
Duslys, Bronchitas, Kvepi-
mo Ligos išgydomos visoki-
mano veikiama metodu. Stri-
dies ligos. (Reda Dovanai).

Specialistas
Vyrų ir Moterų Lign.

Dr. ZINS, 183 N. CLARK ST. CHICAGO

Valandos: Nuo 8 ryto iki 8 vak. Nedėlioms nuo 8 ryto iki 4 po p.

D-rė Maria Dowiat-Sass

Motery ir vaikų ligų specialistė

Ofisas
1725 West 18th Street
Tarp Paulina ir Wood gat.
Phone Canal 1208

Rezidencija
5208 W. Harrison Street
Tel. Austin 737

Valandos:
nuo 9:30 iki 12:00 val. ryto
nuo 7:00 iki 8:00 val. vak.
Nedėlioms
nuo 9:30 iki 12:00 val. ryto

Valandos:
tikrai iki 9:00 kiekvieną rytą

JEI NORITE VISKĄ ŽINOTI,

kas ant svieto dedasi, tai skaitykite šiemet laikraštį

"Rygos Naujienos"

Geriausias darbo žmonių laikraštis: didelis, su priedu, pigus, gražus ir naudingas; gyvuoja jau ketvirtus metus.

"Rygos Naujienos" rašoma įvairios

nios iš viso svieto kraštų, kaip iš Rosijos, taip ir iš plataus užsienio: iš Amerikos, Afrikos ir kitų žemių.

"Rygos Naujienos" rašo apie kares

(vainas), kara-
lius, karalystes; apie politiką ir ekonomiką; apie žemės pir-
kimus ir pardavimus; bankus, prekybą ir pramoniją; apie
amatus, darbus, uždarbius ir tarnystes ir t. t.

"Rygos Naujienos" užtaria varguolių

šviečia juos ir pa-
rodo jiems tikrąjį — šviesų gyvenimo kelią, kurio kiek-
vienas gyvas žmogus turi teisę vienodai su kitais nau-
doties.

"Rygos Naujienos" duos savo skaityto-

metus išlošti ant lioterijos 100 rublių ir

Duos 6 didelės, labai naudin-
gas ir gražias knygas:

1) Juokų kalendorių 1912 metams, kaina 10 k. 2) Kunigų pasakos ir darytų juokai, kaina 15 k. 3) Kalbamokslis (gramatika) lietuviškos kalbos, kaina 25 k. 4) Juokų knygelė (su paveikslais), kaina 25 k. 5) Kaip igyti pinigų, kaina 10 k. 6) Parankiausiaji Homeopatijos knyga gydymui žmonių ir gyvulių su Homeopatiškas vaistais be gydytojo pagalbos. Parasė Daktaras Bekerman'as. Lietuviškai vertė T. Žvalgonas, kaina 75 k. (didelė apie 150 puslapių knyga).

"Rygos Naujienos" eina vieną kartą per savaitę (nedelę) — subatomis, didelio formato ir su priedu. Kaina su prisituntimu: metams 3 rub., pusmet. 1.50 kap., 3 mėn. 80 kap. Galima užsimokėti ir dalimis: per keturius mėnesius 1 rub. 1/2, užsienius: metams 4 rub., pusmet 2 rub., 3 mėn. 1.25 kap. Atrokovus 1.50 kap. už dovanas, kurias "Rygos Naujienos" duos savo skaitytojams, tai pats laikraštis liekia tik už 1.50 k. met. o užsienius — 2.50 k.

Kas, parinkęs dešimtį "Rygos Naujienų" metinių prenumeratų atsiųs redakcijai — gaus visiems 1912 m. "Rygos Naujienas" su visomis dovanomis veltui. Adresas:

Riga, Katoličkaskaja No 28, Redakcija "Rygos Naujienos"

Amerikiečiai, užsakykit "Rygos Naujienas" i tėvynę — savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

— savo giminėms!

Ar žinai kas yra

"ZINYNAS?"

IŠ MYTOLOGIJOS. Aiškinima, kas tai yra Aitvaras, Alcis, Anapellus, Atrimpas, Austėja, Aušlavis, Bentis, Brėksta, ir t. t.

IŠ ISTORIJS. Didieji mušiai arba karės, tikėjimiskos sektos, istoriškos klaidos, garsieje tiltai sviete, garsiausi vyrai sviete, kaip tai: architektai, muzikai, teologai, reformatoriai, metafizikai, psichologai, istorikai, kalbininkai, kritikai, matematikai, gydytojai, gamtininkai, karvedžiai, diplomatai, išradėjai, atradėjai, filantropai, surašas metų, kuriuose kas buvo atrasta ar išrasta ir t. t.

IŠ GEOGRAFIJOS. Kiek mylių turi žemės paviršius, vandens paviršius, kiek mylių užima atskiros viešpatystės, kiek tonų anglies kurioje viešpatystėje randasi, augstumas svarbiausių kalnų, platumas ir gilumas jurių ir ežerų, žemės drebjimai, ugnakalnių išsiveržimai, žmonių veislės ypatybės, dangaus stebūklai, mėnulių tekejimai ir užsileidimai, oro ženklai, laiko skirtumai, garsiausios maudyklės sviete, ir t. t.

IŠ ARITMETIKOS. Sudėjimai, dauginimai, visokie jų ypatingi būdai ir daug kitų pamokinių.

APIE SVEIKATĄ. Žmogaus kūnas, kūno stebūklai, slogos, kosulius, užkimimas, dusavimas, vaistai nuo įvairių ligų: difterijos, žiovulio, mikčiojimo, pučkų, karpų, jurių ligos, gyvatės įkandimo, apalpmo, nusideginimo, persisaldymo, užsinuodijimo, prigrėimo, užtroškimo, apopleksijos. Ligy pažinimas. Vaistai veido pagerinimui, dantims, galvai, plaukams ir kaip pasidaryti gyduose nuo daugybės visokių ligų. Taipgi daugybė gerų patarimų, kas valgyti ir kaip apsaugoti sveikatą nuo visokių ligų.

IŠ ŪKIOS SRITIES. Kaip apsaugoti kopustus nuo kir-
mėlių, kaip išnaikyti piktžolės, pelėsius ruimuose, kaip raugti kopustus, kaip užlaikyti mėsą nuo sugedimo, kaip apsaugoti vistas, kaip užlaikyti karves, arklius, kaip išnaikinti vabalus, skruzdės, vuodus, blakes, blusas, svirplius, bambaterius, peles, kandis, ir t. t.

AMATININKAMS VISOKI PATARIMAI. Tarpinimas visokių metalų, cinkavimas geležies, sidabravimas geležies, plieno; kaip liutavoti metalus; litografija, chemiški klajai, atramentai, dažalai, malevos, polituos, skalbimai, muilai, cementai; kaip padaryti bengaliskais ugnis ir t. t.

ZINIOS IŠ DARŽININKYSTĖS. Iš kur paeina visoki augalai; tinkamas astumas sodinimui augalų; medžių amžis, kaip apsaugoti daržoves ir medžius nuo vabalų, kirmėlių ir t. t.

GASPADINĖMS VISOKI PATARIMAI. Kaip padaryti uksusą, ekstraktus iš citrinų ir apelsinų, vuogų sokus, vyną, alų, giras, gerą sviestą, sukerkas (candies), gerą kavą, arbatą; kaip skalbti drabužius, šilkus, ir kitus brangius rūbus; kaip išvalyti plėtnus iš drabužių, kaip skalbti mezginius, kaip prosyti, kaip užlaikyti čystai ir švariai kambarius ir t. t.

ŽMONIŲ PAPROČIAI. Ką reiskia kokia spalva, drabužių, kvietik, brangių akmenų, ir t. t., akių parodomos po-
budis, vaizbiaus papročiai, mandagumas, patarimai, klaidos, ir t. t.

Toliau eina dalykai naudingi ginčiuose; pinigų užvados, faktai apie pinigų visokių kraštų; geležinkelinių ženklai; išvežamieji produktai; piniginių panikos arba krizai; moterų išaukštinimai, tiesos apsisveikimo ir perskyrų visose šalyse, iš kur paeina spalvos (kolorai), žmogaus ilgamaizybė, plaukai, dantys ir šimtai visokių kitų žinių ir patarimų. Užtai šį knygą vadinasi "ZINYNAS", kad ji tiek daug visokių žinių suteikia.

Knyga "ZINYNAS" yra reikalinga kiekvienam žmo-
gui, vyrui ar moteriškai, senam ar jaunam, dideliame ar mažame visi joje ras daug svarbių žinių ir naudingų sau pamokinių.

"Zinyno" kaina, popieros aparais \$1.50
Audimo aparais \$2.00

Išsirašydami šią knygą siųskite drauge ir pinigų už ją, odresuodami šitaip:

A. OLSZEWSKI

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Pigiai ant Pardavimo Biznio Namas

Namas yra murinis su akmenis frontu ant 2 lubų su dice-
liu basementu. Ant pirmų lubų randasi didelis štoras ir 5 kambariai del gyvenimo, ant antrų lubų randasi 2 pagyveni-
mai po 4 kambarius; su gazu, elektrika, maudydams ir kito-
kioms vigadoms naujausios mados. Namas yra geram padė-
jime ir ant geros biznio gatvės tik 1 blokas nuo lietuviškos
bažnyčios, yra gera vieta del lietuviu, ba visa apielinkė yra
apgyventa lietuviams. Butų labai gera vieta del lietuviško
barberio arba del kitokio biznio. Norėdami dažnot kainą ir
tt. atsisaukit pas savininką

CHAS. W. HENSE,

2338 So. Leavitt St., Ant West Side

Telephonas Canal 1798

Mes Išgydom Vyrus

Mes trokštam, kad visi, kurie yra neužgandinti su kitais
gydymais, ateid pas mus ir pamėgiamus masi tikrą ir istiki-
mą gydymą. Mes pasiskinsim tau dailio kiti gydymai tavys
naujygi ir kaip mes tave išgydysim.

Pasitaisantis nuo užsikimš-
mo arba priežasties del ku-
rių ligonis nenori kreip-
tis prie šeimyniško gydytojas, rudos plėnos, lopai burnoje,
skaudulės ant lietuvių, silpnas plaukų, skausmas kaulo-
se, sunariuose, plėnos ant kono, įėjusio tekanti skaudulė,
MES IŠGYDOM SITOIKI PARĖJIMA—MES NELOPOME.

Nubėgimai Ar kankina tave nubėgimai pasitaisantis nuo
peržengimo gamtos ligų, vyriški silpna-
mai, nuilulinimas, silpna, atmintis, galvos
skaudulė, plėmai priežastis, nervikumas, skausmas strė-
nos? Ar pats esi apimtas nors vienu iš tų ženklų? Atleik pa-
mus, mes tave išgydysim nes kitaip nerokiamau) nam mokėti.

Silpna-
mas, pa-
m ir lai-
m išrai-
mas, negaligumas prie darbo arba lietuvi-
mo gyvenimo, nuilimas, vyrus gėdinant
mes silpnai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVO-
JINGI—PASIRODYKIM SU MUMI DAHAR.

Abelinas Nusilpnėjimas Silpna-
mas, pa-
m ir lai-
m išrai-
mas, negaligumas prie darbo arba lietuvi-
mo gyvenimo, nuilimas, vyrus gėdinant
mes silpnai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVO-
JINGI—PASIRODYKIM SU MUMI DAHAR.

Abelinas Nusilpnėjimas Silpna-
mas, pa-
m ir lai-
m išrai-
mas, negaligumas prie darbo arba lietuvi-
mo gyvenimo, nuilimas, vyrus gėdinant
mes silpnai, ir tt. ATIDĖJIMAI YRA PAVO-
JINGI—PASIRODYKIM SU MUMI

